

Elaborarea evaluării strategice de mediu a
Programului Interreg pentru perioada de
programare 2021–2027, privind zona de
programare formată din Ungaria, Slovacia,
România și Ucraina

Raport de mediu

Întocmit de:
EX ANTE Tanácsadó Iroda Kft.

Autoritate contractantă:

Széchenyi Programme Office Nonprofit LLC

31 mai 2021

Raport de mediu elaborat pentru Programul Interreg A NEXT
Ungaria-Slovacia-România-Ucraina perioada 2021-2027

www.exante.hu

Cuprins

1	Sinteza conținutului	3
1.1	Abordare preliminară	3
1.2	Procesul de elaborare a documentului de programare	3
1.3	Lista părților interesate	4
1.4	Lista surselor (acte legislative, resurse de date relevante utilizate la redactarea documentului de programare)	5
2	Analizarea alternativelor potențiale	7
3	Principalele obiective ale programului	9
4	Coeziunea și consecvența documentelor	11
4.1	Relația cu ale planuri și programe relevante	11
	Documente relevante ale Uniunii Europene	11
	Documente relevante ale Ungariei	14
	Documente relevante ale Slovaciei	17
	Documente relevante ale României	19
	Documente relevante ale Ucrainei	24
4.2	Consecvența internă a documentului de programare	28
5	Caracteristici socio-economice și de mediu ale peisajului CTF	29
5.1	Caracteristici socio-economice ale zonelor care pot fi ținta obiectivelor programului	30
5.1.1	Zona de cooperare	30
5.1.2	Demografie	30
5.1.3	Structură și performanță economică	31
5.1.4	Provocări sociale	31
5.1.5	Impactul crizei legate de COVID-19	32
5.2	Caracteristici de mediu ale zonelor care pot fi ținta obiectivelor programului	33
5.2.1	Condiții naturale și regiuni	33
5.2.2	Resurse acvatice, bazine hidrografice	34
5.2.3	Biodiversitate, zone protejate	34

5.2.4	Presiuni asupra mediului.....	34
5.2.5	Sustenabilitate, pregătire comună pentru schimbările climatice	35
5.3	Conflicte și probleme de mediu relevante.....	35
5.4	Obiective de protecție a mediului relevante pentru program.....	36
6	Efecte posibile asupra mediului în urma punerii în aplicare a programului	38
6.1	Efecte posibile ale programului asupra solului.....	39
6.2	Efecte posibile ale programului asupra aerului	40
6.3	Efecte posibile ale programului asupra apei și apelor subterane	41
6.4	Efecte posibile ale programului asupra biodiversității, florei și faunei.....	43
6.5	Efecte posibile ale programului asupra teritoriilor Natura 2000 și a zonelor protejate din Ucraina.....	44
6.6	Efecte posibile ale programului asupra climei	45
6.7	Efecte posibile ale programului asupra mediului construit, a împrejurimilor localităților și a patrimoniului cultural.....	46
6.8	Efecte posibile ale programului asupra sănătății și a stilului de viață uman	48
6.9	Efecte posibile ale programului asupra sensibilizării față de problemele de mediu	49
6.10	Efecte posibile ale programului asupra conflictelor și eventualelor probleme emergente legate de mediu și asupra escaladării problemelor existente	50
6.11	Efecte posibile ale programului asupra interrelaționării și efectului cumulativ al amenințărilor la adresa factorilor de mai sus	52
7	Măsuri de protecție.....	54
8	Evaluarea sistemului de monitorizare.....	59
9	Rezumat fără caracter tehnic.....	61

1 Sinteza conținutului

1.1 Abordare preliminară

Cooperarea transfrontalieră (CTF) este un element cheie al politicii UE față de vecinii săi. Aceasta sprijină dezvoltarea durabilă de-a lungul frontierelor externe ale uniunii, ajută la reducerea diferențelor la nivelul standardelor de viață și la abordarea provocărilor comune de o parte și de alta a acestor frontiere. CTF promovează cooperarea între statele UE și țările vecine cu care împart o graniță terestră sau maritimă.

Programul A NEXT Ungaria-Slovacia-România-Ucraina este un program de cooperare între trei țări state membre ale UE și Ucraina în mijlocul Europei, pe granița estică a Uniunii Europene. Zona de cooperare din cadrul Programului Interreg A NEXT HUSKROUA acoperă un teritoriu de 83 057 km², cu 10 județe și peste 8 milioane de cetățeni.

Figura 1. Teritoriul analizat în cadrul Programului Interreg A NEXT HUSKROUA (Sursa: Analiză teritorială efectuată de CESCI, 2020.)

1.2 Procesul de elaborare a documentului de programare

Un model de documentație de programare este pus la dispoziție de Regulamentul Interreg, care definește conținutul programelor Interreg. Primul capitol al documentului de programare prezintă principalele provocări legate de dezvoltare și potențialul neexploatat sub forma unei Analize teritoriale. Capitolul 2 va conține politica și obiectivele specifice, precum și rațiunea care stă la baza acestora, și care reprezintă motivația logică a intervenției. Analiza teritorială cuprinsă în capitolul 1 a fost elaborată și predată echipei de experți însărcinate cu elaborarea capitolului 2 și cu evaluarea strategică de mediu (SEA) din cadrul documentului de programare.

Capitolul 2 cuprinde definirea priorităților, a obiectivelor de politică, a obiectivelor specifice, a beneficiarilor potențiali, a tipului de acțiuni, a grupurilor țintă și a indicatorilor viitorului program. Acesta reprezintă osutura conceptului programului. Elaborarea capitolului 2 este în curs de desfășurare; scopul a fost de a implica echipa de experți SEA la un stadiu precoce, astfel încât recomandările acestora să fie integrate în procesul de planificare, ducând la un document îmbunătățit.

Programul Interreg A NEXT HUSKROUA pentru perioada 2021-2027 este în curs de elaborare. Analiza teritorială (capitolul 1) din cadrul documentului de programare a rezultat în definirea a cinci obiective teritoriale - priorități majore (OT6-P1 Mediu; OT8-P1 Dezastre; OT7-P1 Transport; OT8-P2 Sănătate; OT3-P1 Patrimoniul), care au fost concentrate în cadrul capitolului 2 în trei obiective prioritare (o regiune frontalieră rezilientă și verde; o regiune frontalieră sănătoasă și atractivă; o regiune ~~frontalieră mai~~ cooperantă).

1.3 Identificarea părților interesate

Capitolul descrie, pentru fiecare țară participantă, lista autorităților naționale de mediu și a managerilor de conservare responsabili pentru stabilirea domeniului de aplicare și care, ulterior, ~~pentru a~~ fi implicați în procesul de consultare publică în calitate de părți interesate relevante în procesul SEA.

~~Capitolul descrie, pe fiecare țară participantă în parte, lista autorităților naționale de mediu responsabile în domeniul de aplicare și care urmează să fie implicate în procesul de consultare publică în calitate de părți interesate în procesul SEA:-~~

Ungaria	<p>Bază legislativă: Anexa III la Regulamentul guvernamental nr. 2/2005 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului</p> <p>Ministerul agriculturii, biroul primului ministru, direcția parcului național Aggtelek, direcția parcului național Bükk, direcția parcului național Hortobágy, agențiile guvernamentale din județele Borsod-Abaúj-Zemplén și Szabolcs-Szatmár-Bereg, agenția guvernamentală a orașului Budapesta, Direcția generală națională pentru gestionarea dezastrelor din cadrul Ministerului de interne, Direcția pentru gestionarea dezastrelor a județelor Borsod-Abaúj-Zemplén și Szabolcs-Szatmár-Bereg, Secretariatul adjunct de stat pentru arhitectură, construcții și patrimoniu</p>
Slovacia	<p>Bază legislativă: Legea nr. 24/2006 privind evaluarea impactului asupra mediului și modificările și adăugirile la anumite acte de lege</p> <p>Ministerul mediului, ministerul investițiilor, dezvoltării regionale și informatizării, Biroul regiunii autonome Košice, Departamentul pentru dezvoltare regională al regiunii autonome Prešov</p>
	<p>Bază legislativă: Hotărârea de guvern nr. 1076 din 08.07.2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe (M.O. nr. 707 din 05.08.2004)</p>

România

Ministerul mediului, apelor și pădurilor (MMAP), Agenția națională pentru protecția mediului (când este delegată de minister), agențiile locale de protecție a mediului

Ucraina	Bază legislativă: Legea Ucrainei „Despre evaluarea strategică de mediu” Nr. 2354-VIII în vigoare din 12.10.2018
	Ministerul ecologiei și resurselor naturale, departamentul pentru mediu al unui stat regional

Toate comentariile și recomandările autorităților naționale relevante care au adus modificări documentului de programare și raportului de mediu au fost luate în considerare în cadrul prezentei secțiuni a raportului de mediu.

Autoritățile naționale nu au avut obiecții cu privire la structura SEA. Câteva autorități au furnizat informații detaliate în domeniul lor de expertiză cu privire la domeniile care trebuie monitorizate în contextul evaluării de mediu și ulterior în cadrul implementării programului.

Răspunsurile experților la comentariile autorităților sunt disponibile la nivelul organizației maghiare – Széchenyi Programme Office Nonprofit LLC – în sarcina căreia se află elaborarea SEA.

1.4 Identificarea surselor (acte legislative, resurse de date relevante utilizate la redactarea documentului de programare)

În cadrul elaborării documentelor de programare și a evaluării de mediu, s-au folosit o serie de baze de date și surse majore de la nivel european și național (acte legislative, strategii de dezvoltare etc.), după cum urmează:

Lista actelor legislative și a documentelor relevante	
Ungaria	Conceptul de dezvoltare națională și teritorială a Ungariei; Strategia națională a Ungariei pentru dezvoltarea infrastructurii de transport; Strategia națională a Ungariei pentru dezvoltarea turismului până în 2030; Planul Jenő Kvassay – Strategia națională a Ungariei pentru apă; „Ungaria sănătoasă 2021–2027” – Strategia pentru sectorul sănătății; Strategia-cadru națională a Ungariei pentru dezvoltare durabilă; Programul național de protecție a mediului 2021-2027-Plan general pentru conservarea naturii ; Master Planul național de conservare a naturii ; Strategia națională a Ungariei pentru peisaje; Conceptul și programul de dezvoltare teritorială a județului Borsod-Abaúj-Zemplén pentru 2021-2027 (propunere); Conceptul și programul de dezvoltare
Slovacia	Plan strategic pentru dezvoltarea transportului în Republica Slovacă până în 2030; O Slovacie mai verde - Strategia politicii de mediu a Republicii Slovace până în 2030; Conceptul dezvoltării culturale în regiunea autonomă Košice pentru 2020-2025 (2030); Strategia națională pentru dezvoltare regională; Strategia națională pentru protejarea biodiversității; Strategia națională, regională și teritorială a Republicii Slovace pentru dezvoltare până în 2030; Strategia teritorială integrată regională a regiunii Košice; Strategia pentru dezvoltarea mersului cu bicicleta și a transportului cu bicicleta în regiunea Presov

România	<p>Strategia națională a României pentru dezvoltare durabilă până în 2030; Planul de dezvoltare al Regiunii de Nord-Vest pentru 2021-2027; Strategia națională pentru dezvoltarea ecoturismului în România - context, viziune și obiective - 2019-2029; Strategia energetică a României pentru 2018-2030, cu perspectiva anului 2050; Strategia energetică a României 2020-2030, cu perspective pentru 2050; Planul național integrat în domeniul energiei și schimbărilor climatice, 2021-2030; Planul național de gestionare a deșeurilor; Programul operațional dezvoltare durabilă 2021-2027 (PODD); Master planul general de transport (MPGT) 2014-2030; Strategia de dezvoltare teritorială a României (SDTR), România policentrică 2035 – Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni; Strategia națională pentru dezvoltare durabilă a României - Orizonturi 2013-2020-2030; Programul operațional infrastructură mare 2014-2020; Planul național de acțiune în domeniul eficienței energetice IV (PNAEE); Strategia națională și planul de acțiune pentru conservarea biodiversității 2014-2020; Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022</p>
Ucraina	<p>Programul național pentru dezvoltarea regiunii carpatice ucrainene pentru 2020-2022; Strategia națională de transport până în 2030; Strategia pentru dezvoltarea turismului și stațiunilor turistice până în 2026; Strategia națională de gestionare a deșeurilor în Ucraina până în 2030; Strategia energetică a Ucrainei până în 2035 „Securitate, eficiență energetică, competitivitate”; Strategia Ucrainei de dezvoltare pe baza emisiilor reduse de dioxid de carbon până în 2050; Concept de implementare a politicii naționale în domeniul schimbării climatice până în 2030; Strategia de dezvoltare a regiunii Chernivtsi până în 2027; Strategia de dezvoltare a regiunii Ivano-Frankivsk până în 2027; Strategia de dezvoltare regională a regiunii Zakarpattia pentru perioada 2021-2027; Strategia de gestionare a deșeurilor în regiunea Zakarpattia pentru o perioadă de 15 ani; Proiect de strategie pentru siguranța mediului și adaptarea la schimbările climatice până în 2030; Proiect de strategie națională pentru crearea unui nou sistem de asistență medicală în Ucraina pentru perioada 2015-2025; Strategia privind protejarea biodiversității până în 2030 – în curs de elaborare</p>

Altele	<p>Analiza teritorială pentru viitorul program CTF INTERREG NEXT Ungaria-Slovacia-România- Ucraina</p> <p>Primul proiect al Programului Interreg A NEXT HUSKROUA 2021-2027</p> <p>Documentul de orientare al Comisiei Europene privind programele INTERREG NEXT și Anexa III la acesta</p> <p>Document comun privind programarea strategică Interreg NEXT 2021-2027</p> <p>Anexa 2 la Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului privind FEDR și FC (propunere)</p> <p>Fișe cu indicatori suplimentari comuni de realizare și de rezultat pentru FEDR destinat Interreg</p> <p>Pactul ecologic european; Legea europeană a climei; Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice; Directiva-cadru a UE în domeniul apei; Strategia UE în domeniul biodiversității pentru 2030; Convenția europeană a peisajului; Strategia UE pentru integrarea sistemului energetic; Strategia UE pentru hidrogen; Strategia Uniunii Europene pentru regiunea Dunării</p>
--------	---

Lista surselor de date	
Ungaria	Biroul Central de Statistică al Ungariei (ksh.hu); TEIR – Baza de date oficiale a Biroului Central de Statistică al Ungariei (TeIR)
Slovacia	Biroul de Statistică al Republicii Slovace (statistics.sk)
România	Institutul Național de Statistică al României (insse.ro)
Ucraina	Serviciul Național de Statistică al Ucrainei (ukrstat.org)
Altele	-

2 Analizarea alternativelor potențiale

Având în vedere că Programul Interreg A NEXT HUSKROUA nu are o strategie clasică, ci este un cadru financiar pentru cooperare transfrontalieră, nu există alternative potențiale de examinat. Programul este elaborat conform structurii tematice prevăzute în regulamentele Comisiei Europene privind FEDR și Interreg. Alternativa internă în cadrul procesului de programare este dacă să se selecteze sau nu anumite intervenții clasificate în cadrul obiectivelor de politică și specifice. Prin urmare, analiza alternativelor se rezumă la justificarea acestor decizii:

OP1: Programul nu a selectat obiectivul de politică destinat creării unei Europe mai inteligente prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente. Aceasta înseamnă că activitățile de cooperare cu beneficii economice directe sunt excluse. Regiunile frontaliere îndepărtate, în regres și subdezvoltate se confruntă cu mari provocări socio-economice (sărăcie, exod al creierelor, îmbătrânire, emigrație), iar îmbunătățirea activităților economice este cea mai directă oportunitate de soluționare a acestor neajunsuri, prin ameliorarea ocupării forței de muncă, a capacității de a aduce valoare adăugată și astfel a standardului de viață. În același timp, intervențiile din cadrul cooperării instituționale prevăzute la punctul ii) al obiectivului specific Interreg 1 [OS11 b)] aduc o contribuție indirectă prin acțiuni pregătitoare și de sprijin, inclusiv dezvoltarea afacerilor, antreprenoriat și digitalizare, cu un impact și un beneficiu mai puțin directe decât dezvoltarea comună a produselor/serviciilor sau pieței.

OP2: Cele două OS-uri selectate [inclusiv iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea riscurilor de dezastre și reziliența vii) îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi și reducerea poluării] sunt o combinație adecvată care abordează domenii cu cea mai mare relevanță la nivel transfrontalier, pentru care există experiență de cooperare anterioară și care, în același timp, pot acoperi proiecte de nișă din cadrul altor OS-uri neselectate. Importanța obiectivului de politică este subliniată și de faptul că alocarea financiară agregată a OS-urilor selectate este de 45 %.

OP3: Nu este selectat obiectivul de politică destinat conectivității fizice și virtuale. Este adevărat că nivelul scăzut de conectivitate la nivelul transportului este una dintre principalele provocări în domeniul programului, care necesită îmbunătățire pentru a facilita o **mai** bună cooperare socială

și economică. Cu toate acestea, investițiile la scară mare necesare pentru dezvoltarea transportului nu intră în sfera de aplicare a unui program CTF, ceea ce justifică decizia de a nu selecta acest obiectiv de politică. În același timp, structura programului permite includerea unor pași pregătitori la nivelul altor OS-uri - de exemplu, diferite forme de cooperare instituțională în temeiul OS11 b) - care facilitează inițiativele interguvernamentale de soluționare a problemelor de conectivitate frontalieră pe termen lung.

OP4: Obiectivul de politică destinat unei Europe mai sociale este cealaltă țintă principală de finanțare alături de OP2. Totuși, acest lucru este datorat în primul rând faptului că turismul, unul dintre cele mai importante domenii de intervenție, a fost inclus în sfera acestui OP în cadrul regulamentului FEDR. Astfel, cele două OS-uri selectate în cadrul OP4 reprezintă teme destul de diverse:

- Dintre obiectivelor legate de incluziunea socială și de asistența medicală din cadrul OP4, cele orientate spre ocuparea forței de muncă, educație și incluziune socială nu sunt selectate din cauza lipsei de experiențe și capacități, în timp ce obiectivul orientat spre integrarea imigranților este considerat irelevant pentru zonă. Aceste decizii sunt justificate de nevoia de a concentra resursele limitate ale programului, precum și de posibilitatea de a gestiona anumite aspecte legate de educație, ocuparea forței de muncă și incluziune socială în cadrul altor intervenții. Singurul OS selectat [*OP4 v) asigurarea accesului egal la asistență medicală și facilitarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv asistența medicală primară, precum și promovarea tranziției de la îngrijire instituționalizată la îngrijire în familie și în comunitate*], accesul egal la asistență medicală, este un domeniu în care experiența de cooperare este bună și în care beneficiile potențiale ale integrării serviciilor transfrontaliere și ale împărtășirii cunoștințelor pot fi ușor recunoscute.
- Turismul [*OP4 vi) intensificarea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială*] este unul dintre cele mai relevante domenii pentru regiunile transfrontaliere cu potențial natural neexploatat. În același timp, acesta generează un risc ridicat de suprautilizare a mediului natural, care trebuie avută în vedere și contrabalansată corespunzător prin aplicarea criteriilor de durabilitate în deciziile de finanțare.

OP5: Nu este selectat obiectivul de politică care sprijină dezvoltarea urbană și rurală durabilă și integrată, precum și inițiativele locale. Măsurile coordonate în cadrul acestor teme ar fi foarte benefice pe termen lung și se poate analiza modul în care alte OS-uri - inclusiv OS11 b) - pot contribui la această provocare. În același timp, OP-urile selectate cuprind pregătirea de strategii și planuri comune în domenii de cooperare cheie precum adaptarea la schimbările climatice, protejarea și reabilitarea biodiversității și a habitatelor, precum și în domeniul turismului.

OS11: Singurul OS selectat în cadrul obiectivului de politică [*OS11 b) consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunile frontaliere*] destinat măsurilor de bună guvernare este cel care permite cea mai largă gamă posibilă de interacțiuni între părțile interesate, fiind în măsură să acopere cooperare și consolidarea capacităților în cadrul unor teme care nu sunt acoperite de alte OS-uri.

Un neajuns semnificativ este neselectarea acțiunilor interpersonale, un domeniu cu promovare directă a schimburilor civile și culturale între societăți, oferind beneficii secundare la nivel instituțional, administrativ și economic. Cu toate acestea, această decizie de programare s-a luat în mod deliberat, neexistând niciun organism de coordonare potențial cu capacități relevante în toate cele 4 țări din zona programului care să poată coordona proiecte interpersonale. În schimb, în cadrul anumitor cereri tematice, se va acorda eligibilitate pentru proiecte mici, astfel încât să se permită acest gen de cooperare.

OSI2: Nu este selectat obiectivul specific Interreg privind siguranța și securitatea, având în vedere experiența care denotă o cooperare dificilă între autoritățile naționale, care poate pune în pericol atingerea scopurilor programului. În contextul concentrării resurselor și a accentului pe domeniile tematice cu beneficii directe, această decizie este justificată.

Se poate concluziona că, în general, obiectivele speciale selectate reprezintă o combinație adecvată de intervenții esențiale, îndeplinind în același timp cerința de orientare atentă a surselor financiare limitate ale programului. Cu toate acestea, este important să se analizeze amenințările și efectele adverse, potențial nefavorabile asupra mediului, conform recomandărilor de protecție subliniate în capitolul 7 al prezentei evaluări strategice de mediu.

3 Principalele obiective ale programului

Programul Interreg A NEXT HUSKROUA intenționează să organizeze activitățile de dezvoltare în următoarea perioadă de șapte ani, în jurul a trei priorități, după cum urmează:

- P1 – O regiune frontalieră rezilientă și verde
- P2 – O regiune frontalieră sănătoasă și atractivă
- P3 – O regiune ~~mai~~ cooperantă de granită.

Tabelul prezentat în continuare arată relația dintre prioritățile de programare identificate și obiectivele de politică/obiectivele specifice Interreg selectate. Relațiile între priorități și consecvența internă a documentelor de programare sunt descrise în capitolul 4.2.

Prioritate de programare	Obiectiv de politică selectat sau obiectiv specific Interreg selectat	Obiectiv specific selectat
P1 – O regiune de granită rezilientă și verde	Obiectiv de politică 2 – O Europă mai verde, cu emisii reduse de dioxid de carbon	iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței, adoptând abordări bazate pe ecosisteme
		vii) îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în mediile urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

Prioritate de programare	Obiectiv de politică selectat sau obiectiv specific Interreg selectat	Obiectiv specific selectat
P2 – O regiune de graniță sănătoasă și atractivă	Obiectiv de politică 4 – O Europă mai socială	iv) asigurarea accesului egal la asistență medicală și facilitarea rezilienței sistemelor de sănătate
		v) intensificarea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială
P3 – O regiune de graniță cooperantă	Obiectiv specific Interreg 1 O mai bună guvernarea a cooperării	ii) consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunile frontaliere

Tabel: Prioritățile de programare definite și relația dintre acestea și obiectivele de politică/obiectivele specifice Interreg selectate

4 Coeziunea și coerența documentelor

4.1 Relația cu ale planuri și programe relevante

Capitolul următor prezintă relația documentului de programare cu directivele și strategiile relevante ale Uniunii Europene și cu actele normative și strategiile naționale și regionale ale țărilor partenere implicate în Programul Interreg A NEXT HUSKROUA. Lista documentelor implicate în contextul analizei de coeziune a fost extinsă de autoritățile naționale în anumite cazuri în timpul procesului de revizie a descrierii conținutului SEA.

Documente relevante ale Uniunii Europene

Denumirea documentului, strategiei relevante	Coeziune
Pactul ecologic european	Pactul ecologic european este răspunsul Comunității la provocările actuale legate de climă și mediu. Este o nouă strategie de creștere care are drept scop transformarea UE într-o economie competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor. Pactul urmărește, de asemenea, să protejeze, să conserve și să consolideze capitalul natural al UE, precum și să protejeze sănătatea și bunăstarea cetățenilor împotriva riscurilor legate de mediu și a impacturilor aferente. Programul Interreg A NEXT HUSKROUA contribuie la respectarea Pactului ecologic european prin toate obiectivele de politică și obiectivele specifice selectate.
Legea europeană a climei	Împreună cu Pactul ecologic european, Legea europeană a climei are ca scop crearea cadrului necesar pentru atingerea neutralității climatice în UE până în 2050. Prioritatea 1 – OP2 iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței, adoptând abordări bazate pe ecosisteme – a Programului Interreg A NEXT HUSKROUA se încadrează în obiectivele stabilite în propunere.

Denumirea documentului, strategiei relevante	Coeziune
<p>Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice</p>	<p>Pactul ecologic european, strategia de creștere a UE pentru un viitor durabil, se bazează pe conștientizarea faptului că transformarea verde este o oportunitate și că lipsa acțiunii are un cost uriaș. UE a acționat deja în sensul creșterii rezilienței în ultimii ani în cadrul Strategiei de adaptare din 2013, toate statele membre având în prezent o strategie sau un plan național de adaptare.</p> <p>Conform Pactului ecologic, noua Strategie de adaptare are ca scop îndeplinirea viziunii pentru anul 2050 de a avea o Uniune rezilientă la efectele schimbărilor climatice trecând la o adaptare mai inteligentă, mai sistemică, mai rapidă și sporind acțiunea internațională. Programul Interreg A NEXT HUSKROUA contribuie la atingerea obiectivelor de adaptare climatică prin obiectivul specific OP2 iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței, adoptând abordări bazate pe ecosisteme.</p>
<p>Directiva-cadru a UE în domeniul apei</p>	<p>În conformitate cu obiectivele Directivei-cadru a UE în domeniul apei (Articolul 1 al DIRECTIVEI 2000/60/CE), Programul Interreg A NEXT HUSKROUA (Prioritatea 1 – „O regiune frontalieră rezilientă și verde”) contribuie la îmbunătățirea calității apei, protejând ecosistemele acvatice [OP2 vii)] și reducând deteriorarea apei [OP2 iv)]. Prioritatea 2 – „O regiune <u>transfrontalieră</u> cooperantă” – a programului poate contribui la o cooperare mai strânsă între autoritățile regionale relevante și organizațiile profesionale din țările în cauză pentru a răspunde provocărilor din domeniul apei, ceea ce reprezintă un alt element important al directivei.</p> <p>Conform motivului (23) al directivei-cadru, „[e]ste necesară definirea unor principii comune pentru a coordona eforturile făcute de statele membre... pentru a contribui la controlul problemelor transfrontaliere privind apa...”, iar conform articolului 3, alineatul (5) „În cazul în care un district hidrografic se extinde în afara teritoriului Comunității, statul membru sau statele membre respective trebuie să facă eforturile necesare pentru a stabili o coordonare adecvată împreună cu țările terțe în cauză cu scopul de a realiza obiectivele prezentei directive în întregul district hidrografic”. Programul Interreg A NEXT HUSKROUA aduce o contribuție majoră în acest domeniu prin cooperarea cu Ucraina pe subiecte legate de gospodărirea apei.</p>

Denumirea documentului, strategiei relevante	Coeziune
Strategia UE în domeniul biodiversității pentru 2030 - Readucerea naturii în viețile noastre	Alături de Pactul ecologic european, strategia urmărește să se asigure că, până în 2030, biodiversitatea Europei se va afla pe calea redresării, în beneficiul oamenilor, al climei și al planetei. În contextul post-COVID-19, strategia are ca scop creșterea rezilienței societăților noastre la amenințări viitoare, precum: impactul schimbărilor climatice; incendiile forestiere; insecuritatea alimentară; epidemiile – inclusiv protejarea vieții sălbatice și lupta împotriva comerțului ilegal cu specii sălbatice. Prioritatea 1 – „O regiune de graniță rezilientă și verde” - a Programului Interreg A NEXT HUSKROUA, împreună cu obiectivele specifice iv) și vii) din cadrul OP2 contribuie în mod direct la realizarea acțiunii prevăzute în Strategia UE în domeniul biodiversității la nivelul regiunii CTR.
Convenția europeană a peisajului	Obiectivele convenției sunt promovarea protecției peisajelor, managementul și amenajarea acestora și organizarea cooperării europene în acest domeniu. Articolul 9 al convenției (Peisaje transfrontaliere) prevede că părțile trebuie să încurajeze cooperarea transfrontalieră la nivel local și regional și ori de câte ori este necesar să pregătească și să implementeze programe comune în domeniul peisajului. Prioritatea 2 – OP4 vi) intensificarea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială – a Programului Interreg A NEXT HUSKROUA este pe deplin conformă cu obiectivul stabilit în acest articol. Prioritățile programului, împreună cu obiectivele strategice OP2 iv), OP2 vii), OP4 vi) și OSIn1 ii), contribuie la dezvoltarea coordonată a peisajelor europene și la utilizarea lor durabilă în scop turistic.
Strategia UE pentru integrarea sistemului energetic	Integrarea sistemului energetic înseamnă planificarea și operarea coordonate ale sistemului energetic în ansamblu, implicând o serie de purtători de energie, infrastructuri și sectoare de consum pentru un sistem energetic mai eficient, mai circular și mai fiabil. Strategia UE pentru integrarea sistemului energetic prevede o viziune privind modul de accelerare a tranziției către un sistem energetic mai integrat, inclusiv măsuri politice și legislative concrete la nivelul UE. Programul Interreg A NEXT HUSKROUA contribuie doar indirect - prin obiectivul specific OP2 iv) „promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței, adoptând abordări bazate pe ecosisteme” - la obiectivele Strategiei UE pentru integrarea sistemului energetic.

Denumirea documentului, strategiei relevante	Coeziune
Strategia UE pentru hidrogen	<p>Conform Uniunii Europene, hidrogenul (verde) „este o prioritate-cheie pentru realizarea Pactului verde (sic!) european « Green Deal » și pentru tranziția Europei către o energie curată”. În conformitate cu Pactul ecologic european, scopul Strategiei UE pentru hidrogen este de a decarboniza producția de hidrogen și de a extinde utilizarea acestuia în sectoare unde poate înlocui combustibilii fosili.</p> <p>Programul Interreg A NEXT HUSKROUA contribuie doar indirect - prin obiectivul specific OP2 iv) „promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței, adoptând abordări bazate pe ecosisteme” - la obiectivele Strategiei UE pentru hidrogen.</p>
Strategia Uniunii Europene pentru regiunea Dunării	<p>SUERD este o strategie macroregională al cărei obiectiv principal este coordonarea reglementărilor și inițiativelor existente în regiunea Dunării pentru a putea face față provocărilor comune, având în vedere că în multe cazuri este necesară o cooperare transfrontalieră și o soluție transnațională.</p> <p>Strategia abordează o gamă largă de problematici și politici de dezvoltare, care au fost grupate în patru piloni și 12 domenii prioritare. Programul Interreg A NEXT HUSKROUA are cea mai strânsă legătură cu următoarele priorități ale SRD: DP 2 - Energie durabilă; DP 3 - Cultură și turism; DP 4 - Calitatea apei; DP 5 - Riscuri de mediu; DP 6 - Biodiversitate, peisaje și calitatea aerului și a solurilor; DP 10 - Capacitate instituțională și cooperare.</p> <p>Este important de subliniat faptul că nu există nicio sursă de finanțare în spatele strategiei la care se poate apela. Obiectivele strategiei trebuie integrate în cadre politice existente și în programe operaționale prevăzute cu finanțare. Activitățile SUERD sunt sprijinite în principal de Programul transnațional Dunărea. De asemenea, majoritatea obiectivelor sunt implementate prin proiecte sprijinite în cadrul programelor europene de cooperare teritorială (programele CTF, Interreg etc.) și al programelor operaționale naționale.</p>

Documente relevante ale Ungariei

Denumirea documentului, strategiei relevante	Coeziune
<p>Conceptul de dezvoltare națională și teritorială a Ungariei (până în 2030)</p>	<p>Prin implementarea acțiunilor transfrontaliere, Programul Interreg A NEXT HUSKROUA contribuie la dezvoltarea durabilă, coordonată a părții nord-estice a bazinului carpatic, care este unul dintre obiectivele teritoriale specifice ale conceptului (obiectiv teritorial specific: consolidarea rolului macroregional al țării; domeniu de intervenție: stabilirea și consolidarea cooperării economice și pentru dezvoltare rurală în bazinul carpatic; consolidarea rolului Ungariei în organizarea spațială la nivelul bazinului carpatic și extinderea relațiilor teritoriale și intercomunitare în bazinul carpatic).</p>
<p>Strategia națională a Ungariei pentru dezvoltarea infrastructurii de transport</p>	<p>Obiectivele de politică selectate și obiectivele specifice aferente ale Programului Interreg A NEXT HUSKROUA nu plasează dezvoltarea infrastructurii de transport transfrontaliere printre priorități. Se pot întreprinde în cadrul programului acțiuni la scară redusă pentru dezvoltarea transportului transfrontalier în raport cu dezvoltarea de rețele transfrontaliere de atracții turistice [OP4 vi].</p>
<p>Strategia națională a Ungariei pentru dezvoltarea turismului 2030 (până în 2030)</p>	<p>Programul se axează pe dezvoltarea turismului ca unul din vectorii dezvoltării economice, ai incluziunii sociale și ai inovării sociale la nivel transfrontalier [Prioritatea 2 a programului – O regiune frontalieră sănătoasă și atractivă în raport cu OP4 vi]. Acțiunile de dezvoltare a turismului implementate în cadrul programului pot contribui la creșterea ofertei turistice din regiunea transfrontalieră în multe domenii (turism cultural, turism gastronomic și enologic, turism evenimential, turism activ și pentru natură) prevăzute în cadrul strategiei. Impactul teritorial al programului se întinde la nivelul regiunii „Tokaj, Felső-Tisza és Nyírség”, care este una dintre zonele majore de dezvoltare turistică identificate în cadrul strategiei.</p>

Denumirea documentului, strategiei relevante	Coeziune
Planul Jenő Kvassay – Strategia națională a Ungariei pentru apă (2017-2030)	<p>Unul dintre obiectivele pe termen lung ale planului este prevenirea inundațiilor și protejarea apelor continentale. Acțiunile implementate în cadrul Priorității 1 a programului – „O regiune frontalieră rezilientă și verde” pot contribui la reducerea riscului de dezastre în regiune [obiectivul de politică 2 - „O Europă mai verde, cu emisii reduse de dioxid de carbon”; OS iv] „promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței, adoptând abordări bazate pe ecosisteme”].</p>
Decizia de guvern nr. 1155/2016. (III. 31.) privind planul de management revizuit al bazinului hidrografic al Ungariei 2015	<p>Măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor stabilite în Directiva-cadru în domeniul apei sunt rezumate în așa-numitele planuri de management al bazinului hidrografic. Guvernul Ungariei a publicat primul plan de management al bazinului hidrografic pentru Ungaria prin Decizia de guvern nr. 1042/2012. (II. 23.). Planul a fost revizuit în 2015, acesta devenind programul de acțiune pentru perioada 2016-2021.</p> <p>Conform capitolului 1.2 (Relații transfrontaliere în domeniul apei) al planului, cooperarea internațională este vitală pentru Ungaria, având în vedere că peste 90 % din cursurile de apă ale Ungariei vin de dincolo de graniță și că multe din resursele de apă subterană vin tot de acolo. Programul Interreg A NEXT HUSKROUA, în special prin obiectivele specifice OP2 iv) și OP2 v), contribuie în general la atingerea obiectivelor prevăzute în plan, cu precădere la îndeplinirea unor sarcini de gospodărire transfrontalieră a apei.</p>
„Ungaria sănătoasă 2021–2027” – Strategia pentru sectorul sănătății (2021-2027)	<p>Obiectivul specific OP4 v) - „asigurarea accesului egal la asistență medicală și facilitarea rezilienței sistemelor de sănătate”</p> <p>– al programului este legat de activitățile prevăzute în obiectivele specifice 1 și 5 ale strategiei. OS1 al strategiei se referă la dezvoltarea sistemului public de sănătate și asistență primară din Ungaria, în timp ce OS5 sprijină dezvoltarea asistenței medicale digitalizate.</p>
Strategia-cadru națională a Ungariei pentru dezvoltare durabilă (2012-2024)	<p>Integrarea dezvoltării durabile în acțiunile din cadrul Programului Interreg A NEXT HUSKROUA asigură contribuția acestuia la atingerea obiectivelor prevăzute în strategia-cadru. Datorită naturii strategiei-cadru, aceasta este relevantă pentru toate prioritățile Programului Interreg A NEXT HUSKROUA.</p>
Programul național de protecție a mediului 2021-2026 Plan general pentru conservarea naturii V. (propunere) (2021-2026)	<p>Din 1997, programele naționale de protecție a mediului au oferit un cadru cuprinzător pentru obiectivele și măsurile politicii de mediu din Ungaria. Actualul program definește patru obiective strategice, fiecare dintre acestea fiind legat de PO2 al programului HUSKROUA Interreg A NEXT:</p> <p>PO2 iv) - "promovarea adaptării la schimbările climatice și a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței,</p>

Denumirea documentului, strategiei relevante	Coeziune
<p>Strategia națională a Ungariei pentru peisaje (2017-2026)</p>	<p>Unul dintre obiectivele importante ale strategiei este de a contribui la crearea unui peisaj urban agreabil și la utilizarea rezonabilă a terenurilor (obiectivul specific II. al strategiei). Acțiuni implementate în cadrul programului</p> <p>Prioritatea 1 – „O regiune frontalieră rezilientă și verde” - poate contribui la dezvoltarea infrastructurii urbane ecologice, la reducerea poluării și la încurajarea unei utilizări mai conștiente a teritoriului.</p>
<p>Conceptul și programul de dezvoltare teritorială a județului Borsod-Abaúj-Zemplén pentru 2021-2027 (propunere) (2021-2027)</p>	<p>Există un potențial de dezvoltare semnificativ al județului prin consolidarea relației economice și culturale cu zonele transfrontaliere, care este exploatat de Programul Interreg A NEXT HUSKROUA.</p> <p>Conceptul de dezvoltare a județului definește trei obiective generale și șapte obiective strategice, multe dintre care sunt conforme cu prioritățile Programului Interreg A NEXT HUSKROUA:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ În raport cu OP2 iv) și vii), tranziția spre utilizarea energiilor regenerabile, precum și dezvoltarea infrastructurii pentru apă și canalizare și protecția surselor de apă sunt domenii prioritare pentru județ (II/2. Dezvoltarea utilităților, energie și programe de gospodărire a apei). ▪ În raport cu OP4 v), asigurarea unui acces mai bun la asistența medicală este unul dintre obiectivele strategice ale județului (I/2. Dezvoltarea serviciilor sociale și de asistență medicală locale, îmbunătățirea condițiilor de locuire). ▪ Unul dintre domeniile prioritare ale dezvoltării economice a județului este dezvoltarea serviciilor din domeniul turismului (III/3. Dezvoltarea serviciilor din domeniul turismului), care se leagă direct de OP4 vi) din program.

Denumirea documentului, strategiei relevante	Coeziune
<p>Conceptul și programul de dezvoltare teritorială a județului Szabolcs-Szatmár-Bereg pentru 2021-2027 (propunere) (2021-2027)</p>	<p>Există o legătură teritorială și tematică strânsă între documentele examinate:</p> <p>Programul Interreg A NEXT HUSKROUA, ca și documentul de la nivel județean, acordă o atenție specială dezvoltării ecologice, durabile și favorabile climei din zona care face obiectul programului. (Prioritatea 1 a Programului – „O regiune frontalieră rezilientă și verde” raportat la obiectivul tematic specific „Un județ verde - Economie verde, gestiune energetică favorabilă climei, adaptare la schimbările climatice)</p> <p>Programul consideră dezvoltarea turismului ca domeniu prioritar (Prioritatea 2 a programului – O regiune frontalieră sănătoasă și atractivă), care este un obiectiv important și în cadrul conceptului și programului județean (obiectivul tematic specific „Un județ proactiv - Crearea condițiilor pentru autoorganizare economică și socială la nivel județean”; toate obiectivele teritoriale specifice).</p> <p>Documentul județean identifică aprofundarea integrării internaționale a județului ca domeniu prioritar (Un județ proactiv - Crearea condițiilor pentru autoorganizare economică și socială la nivel județean), unul dintre elementele importante ale acesteia fiind consolidarea relațiilor transfrontaliere. Implementarea Programului Interreg A NEXT HUSKROUA este complet conform cu atingerea acestui obiectiv.</p>

Documente relevante ale Slovaciei

Denumirea documentului, strategiei relevante	Coeziune
<p>Plan strategic pentru dezvoltarea transportului în Republica Slovacă până în 2030</p>	<p>„Asigurarea unor condiții mai bune pentru transportul cu bicicleta și pe jos la nivel local și regional” (Obiectiv specific orizontal SVO4); „Scăderea sistematică a impacturilor socio-economice și de mediu negative ale transportului” (Obiectiv specific orizontal ŠHC3) și „Reducerea sistematică a impacturilor socio-economice și de mediu negative ale transportului (inclusiv schimbările climatice) pe baza monitorizării mediului, a amenajării/construirii de infrastructură eficiente și a reducerii numărului de mijloace de transport care folosesc combustibili convenționali, utilizând combustibili fosili alternativi” (Obiectiv specific global SGC3) sunt obiective conforme cu Prioritatea 1 (OP2 vii) a Programului Interreg A NEXT HUSKROUA.</p>
<p>O Slovacie mai verde - Strategia politici de mediu a Republicii Slovace până în 2030</p>	<p>Prioritatea 1 a programului este consecventă cu câteva din obiectivele prioritare ale Strategiei pentru o Slovacie verde.</p> <p>Îndeplinirea obiectivului 6 (Prevenirea și reducerea schimbărilor climatice), a obiectivului 7 (Protecția împotriva inundațiilor, secetei și a penuriei de apă), a obiectivului 8 (Rezolvarea secetei și a deficitului de apă) și a obiectivului 14 (Date mai bune pentru decizii mai bune) din cadrul strategiei sunt susținute direct de implementarea obiectivului specific OP2 iv) „promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței, adoptând abordări bazate pe ecosisteme” al programului.</p> <p>Obiectivul 9 (Aer curat) este legat de P1 – O regiune frontalieră rezilientă și verde și de obiectivul de politică 2: O Europă mai verde, cu emisii reduse de dioxid de carbon (OP2 vii) ale programului.</p> <p>De asemenea, obiectivul 13 (Educație ecologică și învățare pe tot parcursul vieții) și obiectivul 14 (Date mai bune pentru decizii mai bune) ale strategiei sunt legate de Prioritatea 1 (OP2 iv) și de Prioritatea 2 – O regiune frontalieră sănătoasă și atractivă, în raport cu obiectivul de politică 4: O Europă mai socială (OP4 vi) al programului.</p>
<p>Conceptul dezvoltării culturale în regiunea autonomă Košice pentru 2020-2025 (2030)</p>	<p>Programele „Identitatea culturală regională” (3.1) și „Turismul cultural” (3.2) din cadrul conceptului, prin atragerea vizitatorilor interni și străini și prin dezvoltarea economiei regionale și a ocupării forței de muncă în turism, sunt consecvente cu prioritatea 2 – O regiune frontalieră sănătoasă și atractivă, în raport cu obiectivul de politică 4: O Europă mai socială (OP4 v) a programului. Programul „Optimizarea gestionării și operațiunilor organizațiilor culturale” (3.4) este consecvent cu prioritatea 3 – O regiune <u>de granită</u> mai cooperantă, în raport cu obiectivul specific 1: O mai bună guvernare a cooperării [OSI1 b]) al programului.</p>

Denumirea documentului, strategiei relevante	Coeziune
Strategia națională pentru dezvoltare regională	Domeniul prioritar 4.5 (Protejarea și crearea mediului) al strategiei este coerent cu prioritatea 1 [OP2 iv] și OP vii]), iar domeniul prioritar 4.4 al strategiei (economie orientată pe cunoaștere) este coerent cu prioritatea 2 [OP4 v] și OP v]) și cu prioritatea 3 [OSI1 b)]. Obiectivele strategice 5.7 (Regiunea autonomă Presov) și 5.8 (Regiunea autonomă Kosice) sunt consecvente cu toate prioritățile programului.
Strategia națională pentru dezvoltare durabilă	<p>Obiectivul strategic numărul 5 al strategiei (privind sprijinirea ONG-urilor , a grupurilor interesate și a publicului pentru a participa la dezvoltarea societății) și numărul 6 (privind consolidarea cunoștințelor juridice, valoarea locuitorilor, educația etc.) sunt conforme cu prioritatea 3 [OSI1 b)] a programului.</p> <p>Obiectivul strategic numărul 7 (privind dezvoltarea conștiinței culturale, istorice etc.) este consecvent cu prioritatea 2 [OP4 vi]). Obiectivul strategic numărul 10 (privind prioritatea dezvoltării regiunilor problematice, marginale) este conform cu prioritățile 2 și 3 ale programului [OP4 vi); OSI b)]. Obiectivul strategic numărul 13 (privind îmbunătățirea sănătății populației, creșterea calității vieții) este consecvent cu prioritatea 2 - O regiune frontalieră sănătoasă și atractivă [PO4 iv)]. Obiectivul strategic numărul 14 (privind reducerea disparităților sociale și șomajul) și obiectivul strategic numărul 22 (privind îmbunătățirea transportului și a infrastructurii tehnice și dezvoltarea turismului) sunt conforme cu prioritatea 2 [OP4 vi]). Obiectivul strategic numărul 26 (privind reducerea poluării mediului) este consecvent cu prioritatea 1 [OP2 vii]). Obiectivul strategic numărul 27 (privind reducerea și adaptarea la impacturile schimbărilor climatice) se raportează la prioritatea 1 [OP2 iv)]. Obiectivul strategic numărul 28 (privind creșterea calității vieții în regiuni) este consecvent cu toate prioritățile Programului Interreg A NEXT HUSKROUA.</p>
Strategia națională pentru protejarea biodiversității	Prioritatea 1 a programului [OP2 iv) și OP2 vii)] este consecventă cu câteva obiective prioritare ale strategiei, în special obiectivul A.1 (privind încetarea distrugerii tuturor speciilor și habitatelor, în special dacă acestea sunt recunoscute de legislația UE, și aducerea de îmbunătățiri semnificative și măsurabile la nivelul acestora); obiectivul A.2 (informarea publicului cu privire la importanța biodiversității și pași în sensul protejării și utilizării durabile a acesteia) și obiectivul B.3 (privind asigurarea prezervării și consolidării ecosistemelor și a serviciilor acestora, în special prin crearea unei infrastructuri ecologice și înnoirea a cel puțin 15 % din ecosistemele degradate, precum și printr-o economie durabilă cu emisii reduse de dioxid de carbon la nivel regional și macro-regional).
Strategia națională, regională și teritorială a Republicii Slovace pentru dezvoltare până în 2030	Obiectivul strategiei este de a sprijini dezvoltarea durabilă, dinamică, inclusivă a comunităților și o economie modernă, orientată spre inovare în regiunile, orașele și localitățile Slovaciei în vederea îmbunătățirii condițiilor de trai ale locuitorilor acestora, a calității vieții acestora, a creării de condiții pentru utilizarea potențialurilor specifice ale acestora, utilizarea durabilă și eficientă a resurselor umane,

Denumirea documentului, strategiei relevante	Coeziune
	economice și naturale, precum și dezvoltarea și protejarea acestora. Acesta este consecvent cu aproape toate prioritățile programului (P1, P2, P3 și P4).
Strategia teritorială integrată regională a regiunii Košice	Calitatea vieții în Regiunea Košice este considerată a fi una dintre cele mai mari provocări legate de dezvoltarea teritorială, inclusiv provocări legate de mediu și de asistența medicală. Obiectivul teritorial specific nr. 2.1.2. (privind modernizarea infrastructurii asistenței medicale pentru a integra asistența medicală primară) este consecvent cu prioritatea 2 – O regiune frontalieră sănătoasă și atractivă [PO4 iv)] și cu prioritatea 3 – O regiune mai cooperantă [(OS11 b)].
Strategia pentru dezvoltarea mersului cu bicicleta și a transportului cu bicicleta în regiunea Presov	Obiectivul nr. 1 al strategiei (Implementarea de măsuri pentru îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor pentru mersul cu bicicleta în termeni de nevoi ale utilizatorilor acesteia conforme cu tendințele globale actuale); obiectivul nr. 2 (Implementarea de măsuri care să creeze condiții pentru dezvoltarea unor destinații regionale moderne și competitive pentru mersul cu bicicleta) și obiectivul nr. 3 (privind coordonarea activităților grupurilor interesate ținută din Regiunea Presov pentru a contribui la implementarea efectivă a obiectivelor 1 și 2) sunt conforme cu prioritatea 2 (OP4 vi) și cu prioritatea 1 – O regiune frontalieră rezilientă și verde.

Documente relevante ale României

Denumirea documentului, strategiei relevante	Coeziune
Strategia națională a României pentru dezvoltare durabilă până în 2030	Ațiunile din cadrul Programului Interreg A NEXT HUSKROUA asigură atingerea obiectivelor prevăzute în strategia-cadru. Datorită naturii strategiei-cadru, aceasta este relevantă pentru toate prioritățile Programului Interreg A NEXT HUSKROUA.
Planul de dezvoltare al Regiunii de Nord-Vest pentru 2021-2027	Scopul planului este de a atinge obiective legate de Strategia națională a României pentru dezvoltare durabilă până în 2030, care pot fi raportate la acțiuni din cadrul Programului Interreg A NEXT HUSKROUA după cum urmează: Obiectivul specific (OS) nr. 4 (Folosirea responsabilă a mediului înconjurător) al planului, OP2 al Programului Interreg A NEXT HUSKROUA; OS nr. 3 (Cadru de viață durabil, autentic și atractiv) al planului, OP4 al Programului Interreg A NEXT HUSKROUA.

Denumirea documentului, strategiei relevante	Coeziune
Strategia națională pentru dezvoltarea ecoturismului în România - context, viziune și obiective - 2019-2029	<p>Obiectivul principal al strategiei pentru ecoturism este de a crea condiții pentru dezvoltarea ecoturismului la nivelul ariilor naturale protejate, în zonele din vecinătatea acestora, prin dezvoltarea unei rețele de destinații ecoturistice recunoscute și prin crearea de produse ecoturistice competitive la nivel național și internațional. Obiectivele strategice aferente activităților specifice sunt: Crearea instrumentelor necesare pentru protejarea arhitecturii tradiționale; dezvoltarea ofertei locale; participarea activă la conservarea biodiversității; întreprinderea de acțiuni de protejare a mediului la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic.</p> <p>Obiectivele de politică OP2 și OP4 ale Programului Interreg A NEXT HUSKROUA sunt în conformitate cu obiectivele strategice menționate mai sus.</p>
Strategia energetică a României pentru 2018-2030, cu perspectiva anului 2050_ Strategia energetică a României 2020-2030, cu perspective pentru 2050	<p>Strategia acordă o mare importanță reducerii poluării aerului și a efectelor negative ale gazelor cu efect de seră (GES). Următoarele obiective operaționale ale strategiei sunt strâns legate de obiectivul de politică nr. 2 al Programului Interreg A NEXT HUSKROUA: (OP9) Înlocuirea, la orizontul anului 2030, a capacităților de producție de energie electrică care vor ieși din exploatare cu capacități noi, eficiente și cu emisii reduse; (OP15) Reducerea emisiilor de GES și noxe în sectorul energetic; (OP16) Dezvoltarea sustenabilă a sectorului energetic național, cu protecția calității aerului, a apei, a solului și a biodiversității; (OP17) Participarea echitabilă la efortul colectiv al statelor membre UE de atingere a obiectivelor și țintelor de eficiență energetică și de reducere a emisiilor GES.</p>
Planul național integrat în domeniul energiei și schimbărilor climatice, 2021-2030	<p>În sensul strategiei, ca și în cazul „Strategiei energetice a României pentru 2018-2030, cu perspectiva anului 2050”, primul obiectiv, numit „Decarbonare – emisiile și absorbțiile de gaze cu efect de seră”, propune utilizarea tehnologiilor eficiente energetic și bazate pe energie din surse regenerabile. Obiectivul strategiei este strâns legat de obiectivul de politică nr. 2 al Programului Interreg A NEXT HUSKROUA.</p>
Planul național de gestionare a deșeurilor	<p>Planul național de gestionare a deșeurilor este în strânsă legătură cu obiectivul de politică nr. 2 al Programului Interreg A NEXT HUSKROUA, obiectivul specific „vii) îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în mediile urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare”.</p> <p>Planul național de gestionare a deșeurilor are ca scop reducerea impactului negativ al deșeurilor asupra mediului prin îmbunătățirea sistemului de gestionare a deșeurilor la fiecare categorie de deșeu, prin reducerea consumului de resurse naturale, prin creșterea gradului de recuperare a deșeurilor și prin optimizarea utilizării ambalajelor.</p>

Denumirea documentului, strategiei relevante	Coeziune
Programul operațional dezvoltare durabilă 2021-2027 (PODD)	Programul operațional urmărește în principal îmbunătățirea standardelor de viață ale populației și a standardelor de mediu, precum și îndeplinirea obligațiilor rezultate din directivele europene. Unele obiective specifice ale programului operațional („Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră”, „Promovarea managementului durabil al apei”, „Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării”, „Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor”) sunt conforme cu OP2 al Programului Interreg A NEXT HUSKROUA planificat.
Master planul general de transport (MPGT) 2014-2030	<p>Master planul are ca scop îndeplinirea unui set de obiective strategice, care ar trebui să contribuie la eficiența economică, dezvoltarea economică, dezvoltare durabilă, securitate, reducerea impactului negativ asupra mediului și utilizarea surselor de finanțare.</p> <p>Obiectivul specific de mediu, din cadrul obiectivului de mediu al master planului, se axează pe reducerea poluării aerului și a emisiilor de gaze cu efect de seră, precum și pe reducerea impactului negativ asupra biodiversității (Obiectiv de mediu nr. 1-2 și 1-4), fiind consecvent cu OP2 al programului.</p> <p>În ceea ce privește rețeaua de transport, master planul cuprinde dezvoltarea rețelei de transport între România și Ucraina (direct, în domeniul acoperit de program) și între România și Ungaria (indirect din punctul de vedere al programului), contribuind la OP4 al Programului Interreg A NEXT HUSKROUA, obiectivul specific „v) intensificarea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică”.</p>
Strategia de dezvoltare teritorială a României (SDTR), România policentrică 2035 – Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni	SDTR organizează acțiunile în două perspective de planificare: 1. investiții care configurează teritoriul național; 2. țintire, care are drept scop protejarea ariilor naturale și construite existente. Obiectivul specific (OS) nr. 4 al strategiei se axează pe protejarea patrimoniului natural și construit, subliniind elementele de identificare teritorială, fiind consecvent cu OP2 și parțial cu OP4 ale Programului Interreg A NEXT HUSKROUA. OS nr. 5 al strategiei subliniază principiul cooperării între instituții publice, cooperării transfrontaliere și transnaționale, în conformitate cu obiectivul de politică OSI 1 al programului.
Strategia națională pentru dezvoltare durabilă a României - Orizonturi 2013-2020-2030	Strategia implică patru obiective-cheie: protecția mediului, echitatea și coeziunea socială, prosperitatea economică și îndeplinirea angajamentelor UE.

Denumirea documentului, strategiei relevante	Coeziune
	<p>Punctul nr. 1.1. („Schimbările climatice și energia curată”) al capitolului „Provocări cruciale” al strategiei și punctul nr. 1.4. („Conservarea și gestionarea resurselor naturale”) sunt convergente cu OP2 al Programului Interreg A NEXT HUSKROUA.</p> <p>Punctul nr. 1.3. („Promovarea unor practici de consum și producție sustenabile”), punctul nr. 1.5. („Promovarea unor servicii medicale de calitate în condiții de egalitate și îmbunătățirea protecției împotriva amenințărilor la adresa sănătății”) și punctul nr. 1.6. („Incluziunea socială, demografia și migrația”) sunt convergente cu OP4 al Programului Interreg A NEXT HUSKROUA.</p>
<p>Programul operațional infrastructură mare 2014-2020</p>	<p>Planul este conform cu prevederile Programului Interreg A NEXT HUSKROUA.</p> <p>Axa prioritară nr. 3 „Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor”, prin obiectivul specific OS 3.1. (Reducerea numărului depozitelor neconforme și creșterea gradului de pregătire pentru reciclare a deșeurilor în România) și OS 3.2. (Creșterea nivelului de colectare și epurare a apelor uzate urbane, precum și a gradului de asigurare a alimentării cu apă potabilă a populației), precum și axa prioritară nr. 4. „Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric”, prin obiectivul specific OS 4.1. (Creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității și refacerea ecosistemelor degradate) și OS 4.3. (Reducerea suprafețelor poluate istoric) sunt conforme cu OP2 al Programului Interreg A NEXT HUSKROUA.</p> <p>Axa prioritară nr. 5 (Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și a gestionării riscurilor) prin obiectivul specific OS 5.1. (Reducerea efectelor și a pagubelor asupra populației cauzate de fenomenele naturale asociate principalelor riscuri accentuate de schimbările climatice, în principal de inundații și eroziune costieră) și OS 5.2. (Creșterea nivelului de pregătire pentru o reacție rapidă și eficientă la dezastre a echipajelor de intervenție) urmărește să atingă OP2 al Programului Interreg A NEXT HUSKROUA (adaptarea la schimbările climatice, prevenirea riscurilor de dezastre, reziliența, adoptând abordări bazate pe ecosisteme).</p> <p>Axa prioritară nr. 6 (Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele) prin OS 6.1. [Creșterea producției de energie din resurse regenerabile mai puțin exploatate (biomasă, biogaz, geotermal)], OS 6.2., OS 6.3. și OS 6.4. (privind eficiența energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în urma utilizării industriale și domestice), precum și axa prioritară nr. 7 (Creșterea eficienței energetice la nivelul sistemului centralizat de termoficare în orașele selectate, inclusiv București) prin OS 7.1. și OS 7.2. contribuie la obiectivele specifice propuse de OP2 al Programului Interreg A NEXT HUSKROUA.</p>

Denumirea documentului, strategiei relevante	Coeziune
	Axa prioritară nr. 9 (Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a oricărei forme de discriminare) se află în sinergie cu OP4 (incluziune socială și inovare socială) al Programului Interreg A NEXT
Planul național de acțiune în domeniul eficienței energetice IV (PNAEE)	<p>Cel de al IV-lea PNAEE 2017-2020 este structurat pe cele două componente: „Economii de energie în sistemul de alimentare cu energie-transformare, transport și distribuție” și „Economii de energie la consumatorul final (art. 7 DEE2017/2012/UE)”.</p> <p>Ținta națională privind eficiența energetică este în concordanță cu Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, iar pentru atingerea țintelor din plan s-au stabilit o serie de măsuri.</p> <p>În principal, obiectivul măsurilor este de a atinge obiectivele pe termen lung ale strategiei privind schimbările climatice și tranziția spre o economie competitivă cu emisii reduse de dioxid de carbon până în 2050, în conformitate cu OP2 al Programului Interreg A NEXT HUSKROUA, obiectivul specific nr. iv) „adaptarea la schimbările climatice, prevenirea riscurilor de dezastre, reziliența, adoptând abordări bazate pe ecosisteme”.</p>
Strategia națională și planul de acțiune pentru conservarea biodiversității 2014-2020	<p>În vederea îndeplinirii dezideratelor legate de conservarea biodiversității la nivel național, s-au formulat mai multe obiective strategice, care contribuie la OP2 (vii. îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în mediile urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare) al Programului Interreg A NEXT HUSKROUA.</p> <p>Pot fi menționate și alte obiective strategice în acest context: OS B (Asigurarea coerenței și a managementului eficient al rețelei naționale de arii naturale protejate); OS C (Asigurarea unei stări favorabile de conservare pentru speciile sălbatice protejate); OS D (Utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice); OS J (Comunicarea, educarea și conștientizarea publicului).</p>
Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022	OP4 al programului planificat este conform cu axa prioritară nr. 1 a Strategiei pentru cultură și patrimoniu, obiectivul general nr. 1 (Valorificarea resurselor culturale – elemente de identitate locală și regională - pentru dezvoltare teritorială durabilă și o calitate ridicată a vieții), axa prioritară nr. 2, obiectivul general nr. 1 (Dezvoltarea antreprenoriatului în sectoarele culturale și creative) și axa prioritară nr. 4 (Creșterea prezenței operelor, creatorilor și operatorilor culturali români la nivel internațional).

Documente relevante ale Ucrainei

Denumirea documentului, strategiei relevante	Coeziune
<p>Programul național pentru dezvoltarea regiunii carpatice ucrainene pentru 2020- 2022</p>	<p>Programul național acoperă patru regiuni administrative ale Ucrainei, dintre care trei (Zakarpattia, Ivano-Frankivsk și Chernivtsi) sunt teritorii țintă și pentru Programul Interreg A NEXT HUSKROUA 2021-2027. Acest program sprijină implementarea proiectelor transfrontaliere și internaționale în regiunea carpatică. Printre obiectivele sale se numără dezvoltarea turismului, siguranța mediului, prevenirea urgențelor și a evenimentelor periculoase în așezările de munte, precum și eliminarea consecințelor acestora, refacerea diversității biologice și a peisajelor. Acțiunile întreprinse în cadrul priorităților 1 - O regiune frontalieră rezilientă și verde și 2 - O regiune frontalieră sănătoasă și atractivă ale programului Interreg vor sprijini prevenirea riscului de dezastră legate de inundații, vor consolida conservarea biodiversității și vor întări rolul culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică a zonelor transfrontaliere și a celor trei regiuni ucrainene.</p>
<p>Strategia națională de transport până în 2030</p>	<p>Strategia prevede îmbunătățirea calității serviciilor de transport, a aspectului lor ecologic și a conformității cu standardele internaționale, integrarea sistemului de transport ucrainean în rețeaua europeană etc. Cu toate acestea, obiectivele de politică selectate și obiectivele specifice aferente ale Programului Interreg A NEXT HUSKROUA 2021-2027 nu acordă prioritate dezvoltării infrastructurii de transport transfrontaliere. Se pot întreprinde în cadrul programului acțiuni la scară redusă pentru dezvoltarea transportului transfrontalier în raport cu dezvoltarea de rețele transfrontaliere de atracții turistice [OP4 vi]]. De asemenea, în cadrul priorității 3 - O regiune de granită mai cooperantă [(OS11 b)], pot avea loc schimburi de bune practici pentru dezvoltarea transportului ecologic, construirea de ecoducte pentru fauna sălbatică etc.</p>
<p>Strategia pentru dezvoltarea turismului și stațiunilor turistice până în 2026</p>	<p>Programul vine în sprijinul priorității 2 - O regiune frontalieră sănătoasă și atractivă. Activitățile din domeniul dezvoltării turismului vor permite implementarea standardelor internaționale în domeniul serviciilor turistice, extinderea serviciilor la nivelul turismului rural, ecologic și activ din regiunile frontaliere și dezvoltarea infrastructurii relevante în aceste regiuni, în conformitate cu strategia.</p>
<p>Strategia națională de gestionare a deșeurilor în Ucraina până în 2030</p>	<p>Programul nu acordă nicio prioritate specială cooperării transfrontaliere în domeniul gestionării deșeurilor. Cu toate acestea, pot fi implementate unele măsuri de mică amploare, cum ar fi stabilirea unui sistem de colectare selectivă a deșeurilor în localități sau implementarea unor programe educative corespunzătoare în școli, în cadrul priorității 1 - O regiune frontalieră rezilientă și verde. Activitățile de gestionare a deșeurilor pot fi incluse doar într-o activitate transfrontalieră mai cuprinzătoare în cadrul OP2 vii)</p>

Denumirea documentului, strategiei relevante	Coeziune
	îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în mediile urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare.
Strategia energetică a Ucrainei până în 2035 „Securitate, eficiență energetică, competitivitate”	Programul nu acordă nicio prioritate specială îmbunătățirii eficienței energetice a comunităților și dezvoltării SRE în regiunea transfrontalieră. Cu toate acestea, pot fi incluse unele măsuri de promovare a generării distribuite de energie din SRE și de creare a unor modele pilot la nivelul comunităților în cadrul unor activități transfrontaliere mai cuprinzătoare care intră sub incidența priorității 1 - O regiune frontalieră rezilientă și verde. De asemenea, în cadrul priorității 3 - O regiune <u>de granită</u> mai cooperantă, pot avea loc schimburi de bune practici în acest domeniu.
Strategia Ucrainei de dezvoltare pe baza emisiilor reduse de dioxid de carbon până în 2050	Strategia are în vedere promovarea dezvoltării SRE și a măsurilor de eficientizare energetică la nivel industrial și casnic, introducerea practicilor durabile pentru o gestionare eficientă a deșeurilor și o atenție crescută acordată pădurilor și rolului acestora în sechestrarea carbonului. Programul Interreg A NEXT HUSKROUA 2021-2027 nu stabilește priorități specifice în cadrul activităților transfrontaliere pentru domeniul energiei durabile și gestionării deșeurilor, însă e posibilă adoptarea unor măsuri în cadrul priorității 1 - O regiune frontalieră rezilientă și verde. Proiectele orientate spre conservarea biodiversității ecosistemelor forestiere, spre promovarea lemnului mort și a pădurilor seculare răspund atât obiectivelor strategiei, cât și priorității 1 a programului - O regiune frontalieră rezilientă și verde.
Concept de implementare a politicii naționale în domeniul schimbării climatice până în 2030	Prioritatea 1 - O regiune frontalieră rezilientă și verde, OP2 iv) „promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței, adoptând abordări bazate pe ecosisteme” va ajuta la elaborarea și implementarea unor măsuri eficace privind adaptarea la schimbările climatice și la creșterea rezilienței la riscurile legate de climă și de catastrofele naturale pentru sectoarele sănătății, vieții umane și economiei, precum și pentru ecosistemele naturale din regiunile transfrontaliere. Conceptul își propune aceleași sarcini.
Strategia de dezvoltare a regiunii Chernivtsi până în 2027	Activitățile transfrontaliere implementate în cadrul priorităților 1 – O regiune frontalieră rezilientă și verde și 2 - O regiune frontalieră sănătoasă și atractivă vor contribui la obținerea rezultatelor obiectivelor operaționale ale strategiei: conservarea ariilor protejate, dezvoltarea turismului și a activităților recreative, dezvoltarea sistemelor de asistență medicală și de protecție socială.

Denumirea documentului, strategiei relevante	Coeziune
<p>Strategia de dezvoltare a regiunii Ivano-Frankivsk până în 2027</p>	<p>Strategia de dezvoltare a regiunii Ivano-Frankivsk până în 2027 se axează pe trei priorități strategice:</p> <p>Prioritatea 1. O economie competitivă pe baza unei specializări inteligente. Unul dintre obiectivele operaționale ale acestei priorități este dezvoltarea turismului și a activităților recreative, Acest obiectiv este pe deplin conform cu prioritatea 2 a programului INTERREG.</p> <p>Prioritatea 2. Dezvoltarea infrastructurii regiunii. Programul Interreg A NEXT HUSKROUA nu sprijină investiții de infrastructură mare.</p> <p>Prioritatea 3. Crearea unor condiții de trai confortabile și sigure în regiunea Ivano-Frankivsk. Această prioritate cuprinde obiectivul operațional privind încurajarea accesului egal la serviciile medicale și îmbunătățirea calității acestora, precum și obiectivul operațional privind creșterea nivelului de siguranță pentru mediu. Primul dintre aceste obiective este conform cu prioritatea 2 a programului INTERREG, în special OP4 v) asigurarea accesului egal la asistență medicală și facilitarea rezilienței sistemelor de sănătate. Unele activități care intră sub incidența celui de-al doilea obiectiv operațional sub sarcina privind conservarea și extinderea ariilor naturale sunt sprijinite de prioritatea 1 a programului INTERREG, OP2</p> <p>vii) îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în mediile urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare.</p>
<p>Strategia de dezvoltare regională a regiunii Zakarpattia pentru perioada 2021- 2027</p>	<p>Implementarea activităților transfrontaliere care intră sub incidența priorităților 1 și 2 ale Programului Interreg A NEXT HUSKROUA 2021-2027 va ajuta la atingerea obiectivelor operaționale ale strategiei. Acestea sunt: asigurarea accesului egal la serviciile medicale și îmbunătățirea calității acestora, dezvoltarea turismului și a sectoarelor din domeniul asistenței medicale, conservarea și refacerea diversității biologice și a peisajelor, a complexelor naturale, a resurselor de apă, teren și pădure, extinderea rețelei ecologice regionale, conservarea și refacerea zonelor umede de la toate nivelurile de altitudine ale regiunii, crearea de zone forestiere ecologice, multifuncționale și apropiate de natură, precum și protejarea pădurilor de impactul schimbărilor climatice.</p>

Denumirea documentului, strategiei relevante	Coeziune
<p>Strategia de gestionare a deșeurilor în regiunea Zakarpattia pentru o perioadă de 15 ani</p>	<p>Programul nu acordă nicio prioritate specială cooperării transfrontaliere în domeniul gestionării deșeurilor. Cu toate acestea, pot fi implementate unele măsuri de mică amploare, cum ar fi stabilirea unor sisteme de colectare selectivă a deșeurilor în localități sau implementarea unor programe educative corespunzătoare în școli, în cadrul priorității 1 - O regiune frontalieră rezilientă și verde. Activitățile de gestionare a deșeurilor pot fi incluse doar într-o activitate transfrontalieră mai cuprinzătoare în cadrul OP2 vii) îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în mediile urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare.</p>
<p>Proiect de strategie pentru siguranța mediului și adaptarea la schimbările climatice până în 2030</p>	<p>Strategia nu a fost încă aprobată de Cabinetul de miniștri al Ucrainei, dar Programul INTERREG este conform cu proiectul de concept; activitățile transfrontaliere care intră sub incidența priorității 1 vor contribui la atingerea obiectivelor strategiei.</p>
<p>Proiect de strategie națională pentru crearea unui nou sistem de asistență medicală în Ucraina pentru perioada 2015-2025</p>	<p>Strategia cuprinde întreaga reformă și management al sistemului de asistență medicală, inclusiv finanțarea acestuia. Sunt definite cinci direcții de dezvoltare privind serviciile medicale, după cum urmează: consolidarea asistenței medicale primare, reforma rețelei de spitale, sănătatea publică, serviciile de urgență și asistența stomatologică. Activitățile transfrontaliere care intră sub incidența priorității 2 a Programului Interreg A NEXT HUSKROUA OP4 v) asigurarea accesului egal la asistență medicală și facilitarea rezilienței sistemelor de sănătate vor consolida reforma sistemului național de asistență medicală din Ucraina, în special va facilita accesul la servicii de asistență medicală de calitate ridicată; acestea vor ajuta la atingerea obiectivelor reformei sistemului ucrainean de asistență medicală în sensul direcțiilor de dezvoltare doi, trei și patru descrise mai sus.</p>
<p>Strategia privind protejarea biodiversității până în 2030 – în curs de elaborare</p>	<p>Această strategie este în curs de aprobare de către Cabinetul de miniștri al Ucrainei și sperăm că procesul va fi finalizat înainte de începerea implementării Programului Interreg A NEXT HUSKROUA 2021-2027. Implementarea de proiecte transfrontaliere în cadrul priorității 1 – O regiune frontalieră rezilientă și verde, OP2 vii) „îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în mediile urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare” va permite instituirea monitorizării statutului biodiversității în zonele țintă ale programului care se află în Ucraina. De asemenea, se va încuraja începerea implementării conceptului de servicii ecosistemice, elaborarea unei abordări cuprinzătoare a conservării speciilor, îndeplinirea obligațiilor internaționale în domeniul biodiversității, conform strategiei.</p>

4.2 Coerența internă a documentului de programare

Prezentul capitol analizează consecvența internă a documentului de programare, acordând atenție deosebită următoarelor aspecte:

- eventuale contradicții între capitolul 1 și capitolul 2 ale documentelor de programare și
- eventuale contradicții între acțiunile priorităților planificate.

Analiza teritorială (capitolul 1) din cadrul documentului de programare a rezultat în definirea a cinci obiective teritoriale - priorități majore (OT6-P1 Mediu; OT8-P1 Dezastre; OT7-P1 Transport; OT8-P2 Sănătate; OT3-P1 Patrimoniu), care au fost concentrate în cadrul capitolului 2 în trei obiective prioritare (o regiune de graniță rezilientă și verde; o regiune de graniță sănătoasă și atractivă; o regiune [de graniță mai cooperantă](#)). Cu toate acestea, aceste trei priorități, cu excepția domeniului transportului, acoperă toate celelalte obiective teritoriale propuse în analiza teritorială. Restrângerea a fost rezultatul unei serii de negocieri:

- Pe de o parte, partenerii au dorit să concentreze resursele financiare ale programului. Proiectele în domeniul dezvoltării infrastructurii de transport sunt proiecte cu bugete ridicate, așadar suma alocată priorității ar fi preluat resurse semnificative de la celelalte domenii.
- Pe de altă parte, deși din consultarea părților interesate reiese că transportul este un domeniu important de dezvoltat în regiunea transfrontalieră, experiența proiectelor anterioare arată că proiectele privind dezvoltarea infrastructurii de transport nu au fost eficiente.
- Soluția de compromis a fost ca unele lucrări pregătitoare (planificare, elaborarea de strategii) legate de dezvoltarea infrastructurii de transport să fie sprijinite în cadrul priorității 3 - O regiune [de graniță mai cooperantă](#), obiectivul specific OS1 b).

Prioritățile planificate în cadrul Programului Interreg A NEXT HUSKROUA răspund unor probleme și provocări relevante din regiunea transfrontalieră, iar acțiunile planificate în cadrul priorităților programului se completează reciproc.

Prioritatea 1: O regiune de graniță rezilientă și verde, OP2 iv) „promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței, adoptând abordări bazate pe ecosisteme” și OP2 vii) „îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în mediile urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare”: Activitățile întreprinse în cadrul celor două OS-uri selectate sunt o combinație adecvată care abordează domeniul cu cea mai mare relevanță transfrontalieră, iar țările partenere au experiență de cooperare anterioară semnificativă în acest domeniu. Activitățile planificate aferente OS-urilor selectate își consolidează reciproc efectele.

Prioritatea 2: O regiune de graniță sănătoasă și atractivă OP4 v) - „asigurarea accesului egal la asistență medicală și facilitarea rezilienței sistemelor de sănătate” și OP4 vi) intensificarea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială: Cele două OS-uri selectate în cadrul OP4 reprezintă teme destul de diverse. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor legate de sănătate, precum și activitățile legate de turismul durabil sunt două domenii de dezvoltare importante în zona transfrontalieră. De asemenea, activitățile legate de dezvoltarea turismului durabil sunt în conformitate cu activitățile aferente obiectivului specific OP2 vii).

Prioritatea 3: O regiune de graniță mai cooperantă OSI1 b) consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunile frontaliere: OS-ul selectat în cadrul obiectivului de politică destinat măsurilor de bună guvernare permite cea mai largă gamă posibil de interacțiuni între părțile interesate. Activitățile din cadrul acestei priorități vor contribui la consolidarea cooperării și la construirea de capacități pe subiecte care nu sunt acoperite de alte OS-uri.

5 Caracteristici socio-economice și de mediu ale peisajului CTF

Pe baza analizei teritoriale, capitolul descrie pe scurt situația socio-economică și de mediu actuală a zonei CTF HUSKROUA CBC și evoluția preconizată a acesteia în lipsa implementării programului, în special sistemele transfrontaliere, inclusiv avantajele și dezavantajele situației în zonă transfrontalieră.

În cadrul primului subcapitol, sistemul socio-economic al regiunii este descris pe baza capitolului 2.1 al analizei teritoriale („Caracteristici cheie ale zonei acoperite de program”), analizându-se următoarele aspecte principale:

- Zona de cooperare
- Demografie
- Structură și performanță economică
- Provocări sociale
- Date privind impactul crizei legate de pandemia de COVID-19

Al doilea subcapitol este o scurtă descriere a statutului ecologic al regiunii CTF pe baza capitolului 2.2 al analizei teritoriale „OP2 Mai verde / OT6-P1 Mediu”), cu accent pe următoarele aspecte:

- Condiții naturale și regiuni
- Resurse acvatice, bazine hidrografice
- Biodiversitate, zone protejate
- Presiuni asupra mediului
- Sustenabilitate, pregătire comună pentru schimbările climatice

5.1 Caracteristici socio-economice ale zonelor care pot fi ținta obiectivelor programului

Acest capitol se bazează pe secțiunea 2.1. a analizei teritoriale „Caracteristici cheie ale zonei acoperite de program” și evidențiază caracteristicile socio-economice ale zonei care face obiectul programului care vor face cel mai probabil obiectul priorităților și obiectivelor specifice.

5.1.1 Zona de cooperare

Zona de cooperare a programului constă din regiuni din Ungaria, Slovacia, România (state membre ale UE) și Ucraina (ca țară parteneră). Zona de cooperare totală cuprinde zece zone NUTS III (clasificate ca județe în HU și RO și ca regiuni în SK și UA) și acoperă un teritoriu de 83 057 de km² cu o populație de 8,08 milioane - echivalentul unei țări europene de mărime medie. Teritoriul transfrontalier poate fi considerat o mare zonă rurală neîntreruptă și doar cu câteva nuclee și regiuni urbane. O rată ușor mai ridicată de zone rural-urbane se observă în regiunea Košický (SK), județul Borsod-Abaúj-Zemplén (HU) și cele trei regiuni ucrainene (Chernivetska, Ivano-Frankivska și Zakarpatska).

Cele zece zone de cooperare NUTS III sunt de dimensiuni comparabile (cu o populație între 0,38 și 1,37 milioane). Cu toate acestea, zona de cooperare este împărțită din punct de vedere administrativ între patru țări cu roluri și responsabilități diferite față de regiunile NUTS III care le revin. Acest lucru, precum și faptul că programul reunește state membre UE și o țară parteneră care nu este stat membru, fac ca zona de cooperare să aibă granițe legale care prezintă bariere fundamentale fizice și administrative între părțile interesate și inițiativele de fiecare parte, limitând potențialul multor teme de cooperare și impunând o selecție atentă a priorităților.

5.1.2 Demografie

Densitatea populației din zona care face obiectul programului este relativ scăzută, fără diferențe teritoriale majore: cele mai ridicate valori fiind de 118,46 și 111,33 locuitori pe km² (regiunile Košický și Chernivetska), iar cele mai scăzute de 83,08 și 87,99 (județele Maramureș și Satu-Mare). Zonele rurale au în general o densitate a populației mai scăzută decât segmentele intermediare (rural-urban). Zona care face obiectul programului se confruntă cu tendințe de lungă durată de exod: capitalurile, centrele economice regionale și țări terțe tind să atragă tinerii și populația activă, în special în cazul județelor din HU și RO. Îmbătrânirea populației e observată în întreaga zonă, afectând în special părți din HU și RO (cu un indice de îmbătrânire de 110 și, respectiv, 90).

¹Raportul dintre persoanele în vârstă de peste 65 de ani și persoanele tinere sub 15 ani.

5.1.3 Structură și performanță economică

Zona vizată de program este foarte diversă în termeni de performanță economică. În timp ce părțile din zonă aferente fiecărei țări au în general cel mai mic PIB pe cap de locuitor în țărilor lor respective (regiunea Prešovský în SK, județul Szabolcs-Szatmár-Bereg în HU, județul Suceava în RO și regiunile Chernivetska și Zakarpatska în UA), există diferențe teritoriale uriașe, conform cu statutul general de dezvoltare economică al fiecărei țări. Părțile cele mai productive se află în SK (regiunile Košický și Prešovský) și HU (județul Borsod-Abaúj-Zemplén), în timp ce zonele cel mai puțin dezvoltate sunt regiunile din UA (Chernivetska, Zakarpatska și Ivano-Frankivska). Aceasta se datorează în parte disparității istorice dintre zonele vestice, mai prospere, și părțile estice, mai puțin productive, însă regiunile din UA au cunoscut recent un regres sever și din cauza războiului ruso-ucrainean, din 2014, înregistrând o scădere a PIB-ului de 26-31%. Tendințele mai recente sunt mai promițătoare: regiunile din UA își revin din adâncă criză economică, în timp ce și alte zone își îmbunătățesc performanța economică.

Densitatea întreprinderilor în zona vizată de program este foarte inegală, cu densități deseori de 6-7 ori mai mari în părțile vestice decât în părțile estice cele mai îndepărtate, în general zone din Ucraina. Parcurile industriale sunt folosite pentru creșterea producției economice locale în special în județele din HU și mai puțin în regiunile SK din cadrul zonei.

În general, zonele se află în urma mediilor naționale și nu pot performa la nivelul întregului lor potențial economic din cauza poziției lor periferice, a relațiilor economice transfrontaliere reduse și a unei integrări economice internaționale subperformante (în termeni de investiții străine, relații comerciale, lanțuri valorice și rețele de furnizare, dezvoltarea afacerilor etc.).

5.1.4 Provocări sociale

Șomajul și sărăcia sunt probleme profunde în cea mai mare parte a zonei vizate de program, fiind strâns legate de performanța economică relativ scăzută, de nivelul scăzut de integrare transfrontalieră/internațională, de tendințele demografice dezavantajoase și de structura de așezări rurale analizate în subcapitolul anterior. Șomajul depășește 8% în majoritatea zonelor. Sărăcia este prezentă în întreaga zonă vizată de program sub diferite forme, inclusiv lipsa economiilor, datorii, locuri de muncă precare (dacă există) și venituri mici. Chiar și în cazul județelor cu o situație mai bună în sectorul muncii (Suceava, Maramureș și Satu-Mare în RO, Borsod-Abaúj-Zemplén în HU), sărăcia în rândul persoanelor încadrate în muncă² denotă probleme sociale structurale, cu rate care depășesc de obicei media UE28. În mod alarmant, regiunile din SK cu cele mai bune rate de sărăcie a persoanelor încadrate în muncă prezintă o tendință negativă în acest sens în ultimii ani. Șomajul ar putea fi combătut la nivel transfrontalier,

²Fenomenul prin care persoanele angajate în muncă suferă de un anumit grad de sărăcie.

echilibrând inegalitățile între cererea și oferta de pe piața forței de muncă locale prin ocupare transfrontalieră a forței de muncă și servicii transfrontaliere aferente, evitând pierderea permanentă a forței de muncă active.

Comunitățile de romi sunt prezente în proporții relativ ridicate în întreaga zonă vizată de program (având în vedere și faptul că rata lor este în general subestimată de sondajele oficiale) și reprezintă un segment social cu precădere vulnerabil în fața sărăciei, a excluderii de pe piața muncii și a lipsurilor financiare și materiale. Comunitățile cele mai numeroase și mai periferice trăiesc în sate mici îndepărtate și/sau de graniță care se confruntă cu provocări socio-economice structurale inclusiv infrastructură deficitară, accesibilitate precară, lipsa locurilor de muncă, probleme de locuire, atingerea unui nivel de educație scăzut etc.

Vulnerabilitatea socială și expunerea la problemele de sănătate sunt probleme interconectate. Persoanele care trec prin sărăcie sunt în general dezavantajate în comparație cu alte grupuri sociale, atât în termeni de boli prevalente, dizabilități, o stare de sănătate prost percepută, cât și de niveluri scăzute de bunăstare. Accesul la servicii de asistență medicală de calitate este în general mai redus decât media în zona vizată de program și este în deosebi problematic în părțile din RO și din UA.

Factori recenți, inclusiv schimbările climatice (care reprezintă una dintre cele mai mari amenințări pentru umanitate, cu impact grav asupra sănătății umane, a mediului natural și a securității) și pandemia de COVID-19 (care subliniază importanța incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile), arată importanța specială a îmbunătățirii accesului la servicii de asistență medicală și de ocupare a forței de muncă, a locuirii și a inițiativelor anti-sărăcie. Integrarea serviciilor transfrontaliere, precum și o mai bună permeabilitate a granițelor și o mai bună mobilitate a oamenilor pot furniza eventuale soluții la aceste provocări.

5.1.5 Impactul crizei legate de COVID-19

Pandemia de COVID-19, măsurile de limitare a circulației persoanelor și alte restricții aferente acestora au avut un impact major nu doar asupra sectorului sănătății, ci și asupra multor aspecte legate de cooperarea transfrontalieră. Criza sanitară a fost urmată curând de o criză a locurilor de muncă, ceea ce a dus la o creștere ridicată a ratelor șomajului. Grupurile sociale vulnerabile sunt afectate cu precădere, cu atât mai mult cu cât s-au evidențiat decalajele preexistente la nivelul protecției sociale și a locurilor de muncă: forța de muncă slab calificată și persoanele ocupate în muncă prin forme neconvenționale de angajare au avut o probabilitate mai mare de a-și pierde locul de muncă, iar studenții și lucrătorii cu competențe sau echipament digital (TIC) limitat au fost excluși de la munca sau învățământul la distanță. Previunile în materie de sărăcie sugerează că impacturile sociale pe termen lung ale crizei vor fi probabil foarte semnificative.

Impactul asupra mediului este mai degrabă pozitiv pe termen scurt, cu o amprentă redusă de carbon datorată limitării activităților legate de transport și de mobilitate, precum și producției în scădere. Totuși aceste schimbări nu sunt pe termen lung, iar activitățile poluante vor reveni cu siguranță la intensitatea lor de dinainte de COVID de îndată ce pandemia se încheie.

Din cauza restricțiilor de circulație, mobilitatea transfrontalieră a scăzut semnificativ, iar turismul cunoaște cel mai mare declin din istoria acestei industrii de la cel de-Al Doilea Război Mondial încoace. În prezent este complet imprevizibil modul și momentul în care sectorul își va reveni de la volumele aproape de zero atinse în timpul restricțiilor de circulație naționale și a interzicerii circulației internaționale, fiind de asemenea foarte nesigur modul în care vor funcționa teritoriile frontaliere din afara destinațiilor turistice majore comparativ cu tendințele generale. Studiile recente sugerează că activitățile în aer liber, precum atracțiile în aer liber, parcurile/grădinile, atracțiile din mediul sălbatic/natural îi vor atrage mai mult pe turiștii post-COVID, oferind destinațiilor îndepărtate, de graniță un posibil avantaj în perioada următoare. De asemenea, vacanțele interne de durată scurtă și medie, ocazional combinate cu vizite transfrontaliere scurte (tip „city break” etc.) vor fi preferabile călătoriilor internaționale.

5.2 Caracteristici de mediu ale zonelor care pot fi ținta obiectivelor programului

Acest capitol va fi completat pe baza „Analizei statistice și de date” din cadrul secțiunii 2.2. a analizei teritoriale „OP2 Mai verde / OT6-P1 Mediu” și evidențiază caracteristicile de mediu ale zonei vizate de program care vor face cel mai probabil obiectul priorităților și obiectivelor specifice.

5.2.1 Condiții naturale și regiuni

Protejarea și managementul valorilor naturale comune din regiunea frontalieră sunt relevante din mai multe puncte de vedere. Peisajele sunt unități transfrontaliere, după cum în regiunea CTF Munții Carpați sau Câmpia Panoniei și peisajele mai mici sunt împărțite de mai multe state, însă caracteristicile și valorile lor naturale, precum și provocările lor actuale și viitoare sunt similare. Un management, o protecție și o dezvoltare coordonate ale peisajelor necesită eforturi comune în zonele de graniță. În lipsa unei acțiuni comune, impactul negativ asupra mediului (pierderea biodiversității, inundații, poluarea aerului, schimbările climatice etc.) se va intensifica în regiune.

Zona CTF HUSKROUA cuprinde trei din cele șapte regiuni biogeografice desemnate în Europa: continentală, alpină și panonică. Aceste regiuni biogeografice sunt o bună ilustrare a principalelor caracteristici naturale ale zonei vizate de program.

Carpații, care aparțin regiunii alpine, sunt caracterizați prin zone montane, în timp ce regiunile panonică și continentală sunt caracterizate prin zone de șes, în timp ce zonele deluroase se află doar în apropierea Carpaților.

Principalele condiții climatice sunt în mare parte determinate de topografie. Media anuală de precipitații în regiunea panonică și aproape în întreaga regiune continentală este sub 700 mm. În Carpați, precipitațiile cresc odată cu altitudinea: în părțile mai joase sunt în jur de 700-800 mm, în timp ce în părțile mai înalte sunt între 800 și 1 000 mm. Temperaturile medii în regiune sunt similare, cu principala diferență că zonele din interiorul Carpaților sunt mai călduroase decât cele din est, din afara Carpaților.

5.2.2 Resurse acvatice, bazine hidrografice

Una dintre cele mai semnificative caracteristici geografice a zonei CTF HUSKROUA în ansamblu este hidrografia, având în vedere că Munții Carpați – care traversează zona CTFHUSKROUA – formează bazinul hidrografic între Marea Baltică (Vistula) și Marea Neagră (Dunărea, Nistru).

Importanța gospodăririi regionale a apei este subliniată de faptul că fiecare țară din regiune face parte din bazinul hidrografic al Tisei, și astfel, deficiențele în gestionarea apei și a apelor uzate duc la provocări de mediu transfrontaliere, iar protecția coordonată împotriva inundațiilor poate fi o prioritate în regiune.

5.2.3 Biodiversitate, zone protejate

Biodiversitatea este un termen folosit pentru a descrie varietatea vieții pe Pământ. Mai specific, poate fi utilizat pentru a ne referi la toate speciile dintr-o regiune sau un ecosistem. Aceasta joacă un rol esențial în funcționarea ecosistemelor și în furnizarea de servicii ecosistemice (de exemplu, pescuit, biomasă, polenizare, circuitul nutrienților, purificarea apei, recreere), care sunt esențiale pentru viața și bunăstarea umane. Din experiența frecventă s-a constatat că cu cât biodiversitatea este mai scăzută într-un ecosistem, cu atât acesta este mai vulnerabil și are un răspuns mai inflexibil la schimbare.

Regiunea joacă un rol cheie în termeni de biodiversitate la nivelul Europei. Carpații, cu pădurile lor protejate ca patrimoniu universal, sunt de o importanță extremă pentru conservarea biodiversității în Europa. Dintre cele 11 regiuni biogeografice din Europa, regiunea biogeografică panonică este una dintre cele mai bogate în biodiversitate.

Ariile naturale protejate sunt importante pentru conservarea biodiversității. La nivelul zonei vizate de program, există diferite niveluri de arii naturale protejate, respectiv internaționale, europene și naționale. În toate cele patru țări există arii protejate la nivel internațional și național. Directivele privind păsările și habitatele – și siturile Natura 2000 pe care le desemnează în statele membre ale UE – au ca scop protejarea biodiversității și reprezintă elemente cheie ale legislației care stă la baza Strategiei UE în domeniul biodiversității pentru 2020. Zonele protejate, care deseori se suprapun teritorial unele peste altele, joacă un rol semnificativ în conservarea și supraviețuirea biodiversității și a altor valori naturale din zona vizată de program.

5.2.4 Presiuni asupra mediului

Una dintre principalele probleme de mediu ale zonei vizate de program este reducerea și eliminarea impacturilor negative asupra mediului care rezultă din diferitele infrastructuri de mediu ale județelor participante la program. Conflictele și problemele de mediu au deseori un impact transfrontalier. Cele mai importante probleme de mediu la nivelul zonei vizate de program sunt cele legate de deficiențele la nivelul gospodăririi apei și deșeurilor, al tratării apelor uzate și al poluării aerului.

Aspectul transfrontalier al gestionării deșeurilor se reflectă în descărcările ilegale de gunoi comunal în lunca Tisei Superioare (în Ucraina), care este transportat de râu dincolo de graniță până la Tisa Inferioară (în Ungaria) atunci când râul iese din albie.

Deși au fost lansate o serie de programe de decontaminare în ultimii ani, soluția pe termen lung ar fi un program complex de prevenție (gestionare profesionistă a deșeurilor municipale, eliminarea gropilor de gunoi ilegale existente, reducerea utilizării plasticului - de exemplu, prin dezvoltarea rețelei de apă potabilă). Tratarea apelor uzate este o altă problemă de mediu importantă pentru țările din zona Tisei Superioare, problemă de asemenea nerezolvată în multe localități ucrainene.

Calitatea aerului s-a îmbunătățit semnificativ în ultimele decenii în Europa. Cu toate acestea, calitatea aerului din prezent afectează în continuare sănătatea oamenilor și ecosistemul. Poluarea aerului - în special nivelurile ridicate de particule în suspensie care se înregistrează periodic - este o provocare majoră în zona frontalieră, precum și un risc semnificativ pentru sănătatea tuturor rezidenților, care duce în mod direct la diferite boli și la moarte prematură.

Există în zonă provocări suplimentare legate de anumiți poluanți de aer - oxizii de azot (NOx), ozonul troposferic, particulele în suspensie. De exemplu, poluarea cauzată de particulele în suspensie în Europa înregistrează unele din cele mai ridicate valori în zona CTF HUSKROUA. Calitatea scăzută a aerului este strâns legată de metodele dăunătoare de încălzire, însă unele practici agricole proaste - de exemplu, arderea deșeurilor organice agricole, metode de arat prost efectuate - pot juca și ele un rol în acest caz.

5.2.5 Sustenabilitate, pregătire comună pentru schimbările climatice

Problema sustenabilității mediului are o semnificație regională pentru zona vizată de program. E nevoie de eforturi de sustenabilitate semnificative la nivelul fiecărei țări. Statele membre ale UE au început să respecte diferite cerințe UE legate de sustenabilitate, iar Ucraina și-a început la rândul ei integrarea europeană în domeniul sustenabilității.

În ceea ce privește emisiile de gaze cu efect de seră, țările din zona vizată de program nu au întreprins pași semnificativi în ultimii ani în domeniul gestionării comune, independente a energiei și al utilizării energiei din surse regenerabile.

Pe baza cercetărilor actuale, se prognozează o creștere a temperaturii medii anuale în bazinul carpatic cu 1-2 °C până în 2050 și cu 2-3 °C până în 2100 ca o consecință a schimbărilor climatice. Schimbările climatice vor duce la o creștere a numărului de evenimente meteorologice extreme, care vor crește rolul prevenirii comune a riscurilor de dezastre. Așadar, adaptarea la schimbările climatice este o problemă comună importantă în zona transfrontalieră.

5.3 Conflicte și probleme de mediu relevante

Pe baza analizei situației, prezentul capitol descrie conflictele și problemele de mediu relevante din zona CTF HUSKROUA, în special cele care se referă la orice zone cu importanță deosebită din punctul de vedere al mediului, precum zonele definite în Directivele 79/409/CEE și 92/43/CEE.

Conflictele și problemele de mediu care sunt deosebit de amenințătoare pentru zonele protejate contribuie la dispariția anumitor specii și habitate și duc la degradarea ecosistemelor și la slăbirea rezilienței ecosistemelor. Principalele conflicte și probleme de mediu sunt următoarele:

- Modificarea habitatelor – inclusiv dispariție, fragmentare și degradare – a habitatelor naturale și semi-naturale din cauza schimbării utilizării terenurilor este una dintre principalele presiuni. Fragmentarea peisajului rural din cauza expansiunii urbane și a dezvoltărilor liniare de infrastructură, omogenizarea și dispariția habitatelor prin dezvoltarea agriculturii și abandonarea terenurilor, precum și gestionarea intensivă a pădurilor sunt principalele cauze ale degradării habitatelor naturale.
- Supra-exploatarea resurselor naturale, în special prin activități forestiere în zona CTF HUSKROUA, rămâne o problemă de amploare. Turismul necontrolat este la rândul lui o problemă în unele rezerve naturale.
- Răspândirea accelerată a speciilor alogene invazive nu este doar un vector important de pierdere a biodiversității, ci și o cauză a unor pagube economice semnificative.
- Unele presiuni ale poluării au scăzut, cum ar fi încărcarea cu nutrienți a apelor europene. Cu toate acestea, nivelul azotului depășește în continuare în mod semnificativ limitele de eutrofizare a ecosistemelor în cea mai mare parte a Europei, iar riscul de eutrofizare se estimează că va rămâne neschimbat în următorii zece ani. Poluarea aerului are un impact semnificativ nu doar asupra sănătății umane, ci și asupra sănătății ecosistemelor. Cei mai dăunători poluanți ai aerului în termeni de pericol pentru ecosisteme sunt ozonul, amoniacul și oxizii de azot.
- Impacturile în creștere ale schimbărilor climatice (vezi mai sus) afectează deja distribuția și interacțiunile speciilor și se prognozează că va deveni o amenințare semnificativă tot mai mare în deceniile ce vor urma. Schimbările climatice exacerbează multe alte amenințări pentru mediu.

5.4 Obiective de protecție a mediului relevante pentru program

Există o serie de strategii - și obiective aferente - la nivel internațional, comunitar sau la nivel de țară parteneră care sunt relevante pentru mediu și pentru regiune și care au fost luate în considerare în timpul pregătirii programului. Aceste strategii - în special cele de la nivel comunitar - sunt descrise pe scurt în prezentul capitol.

Pactul ecologic european, publicat în 2019, și-a asumat obiectivul ca UE să devină neutră din punct de vedere climatic și să aibă o economie neutră din punct de vedere al impactului asupra climei până în 2050. Punerea în aplicare a Pactului ecologic european necesită înnoirea și actualizarea celor mai importante politici și măsuri. Toate acțiunile UE trebuie să contribuie la obiectivele Pactului ecologic european.

O serie de strategii au fost dezvoltate și reinnoite în contextul Pactului ecologic european. Pactul ecologic european prezintă, în opt subcapitole - și în strategiile aferente - provocările și soluțiile reliefate în fiecare domeniu, după cum urmează:

- Sporirea nivelului de ambiție al UE în materie de climă pentru 2030 și 2050 (2.1.1.) – *Legea europeană a climei și Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice*
- Furnizarea de energie curată, sigură și la prețuri abordabile (2.1.2.) – *Strategia UE pentru integrarea sistemului energetic*
- Mobilizarea sectorului industrial pentru o economie curată și circulară (2.1.3.) – *Planul de acțiune al UE pentru economia circulară*
- Construirea și renovarea clădirilor într-un mod eficient din punct de vedere energetic și din punctul de vedere al utilizării resurselor (2.1.4.) – *Inițiativa „Valul de renovări ale clădirilor”*
- Accelerarea tranziției către o mobilitate durabilă și inteligentă (2.1.5.) – *Strategia cuprinzătoare pentru o mobilitate sustenabilă și inteligentă*
- „De la fermă la consumator”: conceperea unui sistem alimentar echitabil, sănătos și ecologic (2.1.6.) – *Strategia „De la fermă la consumator”*
- Conservarea și refacerea ecosistemelor și a biodiversității (2.1.7.) – *Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030*
- Un obiectiv ambițios de reducere a poluării la zero pentru un mediu fără substanțe toxice (2.1.8.) – *Planul de acțiune privind reducerea la zero a poluării*

Având în vedere scopul prezentului document, descriem în acest capitol, mai în detaliu, „Construirea unei Europe reziliente la schimbările climatice - Noua Strategie a UE privind adaptarea la schimbările climatice” și „Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 - Reducerea naturii în viețile noastre”.

Combaterea schimbărilor climatice este o provocare urgentă. Atmosfera se încălzește, iar acest lucru ne afectează deja viața de zi cu zi. Schimbările climatice au un impact din ce în ce mai sever asupra ecosistemelor și biodiversității planetei noastre, în plus față de impacturile asupra sănătății și a sistemelor noastre alimentare.

IPCC (Grupul interguvernamental privind schimbările climatice) estimează că, pentru a face față provocărilor generate de schimbările climatice și pentru a limita creșterile de temperatură la 1,5 °C, trebuie să ajungem la neutralitate globală a emisiilor de dioxid de carbon până în 2050 și la neutralitatea tuturor celorlalte gaze cu efect de seră până la sfârșitul secolului.

În raport cu scopul de mai sus, propunerea de Lege europeană a climei oferă fundamentul pentru o ambiție mai mare și pentru coerență politică privind adaptarea, iar noua Strategie privind adaptarea va contribui la viziunea UE pentru 2050 a unei Uniuni reziliente la climă făcând adaptarea mai inteligentă, mai sistematică, mai rapidă și internațională.

În cadrul Priorității 1 „O regiune frontalieră rezilientă și verde”, OP2 iv) „promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței, adoptând abordări bazate pe ecosisteme”, Programul Interreg A NEXT HUSKROUA prevede o serie de activități care vor contribui la atingerea obiectivelor strategiei. Cele mai importante dintre acestea sunt:

- 2.1. Adaptare mai inteligentă: îmbunătățirea cunoștințelor și gestionarea incertitudinii
- 2.2. O adaptare mai sistemică: Sprijinirea elaborării de politici la toate nivelurile și în toate sectoarele

Schimbul de cunoștințe și de date, precum și strategiile de adaptare la schimbările climatice trebuie să fie efective la toate nivelurile. În cadrul Programului Interreg A NEXT HUSKROUA [OP2 iv); OS11 b)], un domeniu de cooperare important poate fi elaborarea de strategii comune privind adaptarea la schimbările climatice și prevenirea dezastrelor, precum și schimbul de cunoștințe și date între părțile interesate relevante.

Biodiversitatea este unul dintre subiectele cruciale ale strategiilor europene moderne privind mediul. Acest subiect complex este influențat de multe aspecte ecologice, după cum este evidențiat și în Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030. Strategia formulează o serie de acțiuni menite să inverseze declinul biodiversității.

Majoritatea activităților din Strategia UE privind biodiversitatea sunt cruciale și pentru zona CTF HUSKROUA în ansamblul său. Atât gestionarea diferitelor aspecte de mediu, cât și întreținerea și conservarea principalelor coridoare și elemente ecologice sunt sarcini comune pentru întreaga zonă transfrontalieră. Majoritatea problemelor de mediu sunt interconectate și necesită soluții integrate. Schimbările climatice accelerează distrugerea naturii prin secete, inundații și incendii, în timp ce declinul naturii și utilizarea nesustenabilă a acestora sunt un vector cheie al schimbărilor climatice.

În cadrul Priorității 1 „O regiune frontalieră rezilientă și verde”, OP2 vii) „îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în mediile urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare”, Programul Interreg A NEXT HUSKROUA prevede o serie de activități care vor contribui la atingerea obiectivelor strategiei. Cele mai importante dintre acestea sunt:

- 2.1. O rețea coerentă de zone protejate
- 2.2. Planul UE de refacere a naturii: refacerea ecosistemelor terestre și maritime – 2.2.2. Reintroducerea naturii pe terenurile agricole; 2.2.4. Mai multe păduri și îmbunătățirea sănătății și a rezilienței acestora; 2.2.7. Refacerea ecosistemelor de apă dulce; 2.2.8. Îmverzirea zonelor urbane și periurbane; 2.2.9. Reducerea poluării; 2.2.10. Combaterea speciilor alogene invazive

6 Efecte posibile asupra mediului în urma punerii în aplicare a programului

Principalul capitol al evaluării de mediu evaluează impacturile potențiale asupra mediului cu privire la anumite elemente ale acestuia, cum sunt solul; aerul; apa și apele subterane; biodiversitatea; flora și fauna; teritoriile Natura 2000 și ariile protejate echivalente din Ucraina; clima; mediul construit, împrejurimile așezărilor și patrimoniul cultural; sănătatea și stilul de viață al oamenilor; sensibilizarea cu privire la aspectele de mediu; conflicte și eventuale probleme de mediu emergente, escaladarea problemelor existente; interrelaționarea și efectul cumulativ al amenințărilor la adresa sistemelor de mai sus. Sunt analizate toate intervențiile planificate ale programului și este evidențiată evaluarea impacturilor potențiale – negative, neutre, contrare, pozitive – asupra mediului.

6.1 Efecte posibile ale programului asupra solului

<p>Prioritatea 1: O regiune frontaliere rezilientă și verde OP2 iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței, adoptând abordări bazate pe ecosisteme</p>
<p>Tipul de acțiuni din cadrul OP2 iv) orientate spre prevenție, monitorizare, activități de sensibilizare a publicului și elaborarea de strategii comune privind dezastrelor naturale și cele cauzate de om în regiune vor avea efecte pozitive indirecte asupra sănătății solului. Creșterea numărului de inundații, evenimente secetoase și alunecări de teren în regiune crește dramatic pericolul de pierdere a solurilor, de depuneri sedimentare nedorite, de alterare a caracteristicilor solului vegetal, pierderea de materii organice și vegetație (floră protejată), ceea ce afectează negativ atât solurile cultivate, cât și pe cele necultivate de o parte și de alta a granițelor.</p>
<p>Prioritatea 1: O regiune frontaliere rezilientă și verde mOP2 vii) îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în mediile urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare</p>
<p>Tipurile de acțiuni din cadrul OP2 vii) vor avea efecte pozitive tangibile, mai ales că aceste acțiuni vor contribui la îmbunătățirea măsurilor complexe de protejare a solului și a practicilor de gestionare durabilă a solului în regiune. De asemenea, aceste acțiuni vor contribui la creșterea capacității de adaptare a celor patru țări în vederea reducerii impacturilor schimbărilor climatice asupra solului. Trebuie subliniat că orice acțiune care sprijină activitățile/programele comune în domeniul educației și al sensibilizării cu obiective de protecție sistemică, reducere a poluării și întreținere a serviciilor ecosistemice (inclusiv solul) sunt foarte binevenite. Aceste intervenții vor contribui pozitiv la schimbarea atitudinii și a cunoștințelor locuitorilor regiunii (în special tinerii) în sensul protejării și îngrijirii solului. Prin urmare, poluarea și degradarea solului cauzate de om pot fi în mare parte prevenite sau reduse de o parte și de a alta a granițelor pe termen lung.</p>
<p>Prioritatea 2: O regiune sănătoasă și atractivă OP4 v) asigurarea accesului egal la asistență medicală și facilitarea rezilienței sistemelor de sănătate</p>
<p>Tipurile de acțiuni enumerate în cadrul OP4 v) asigurarea accesului egal la asistență medicală și facilitarea rezilienței sistemelor de sănătate nu vor fi relevante pentru sol. Totuși, trebuie avute în vedere anumite aspecte în cazul renovării clădirilor instituțiilor de sănătate după cum se precizează în secțiunea OP4 vi) de mai jos.</p>
<p>Prioritatea 2: O regiune frontaliere sănătoasă și atractivă OP4 vi) intensificarea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială</p>
<p>În cazul OP4, care poate avea efecte pozitive asupra solului, este important de subliniat că acțiunile propuse de dezvoltare a infrastructurii trebuie implementate cu mare atenție în cazul resurselor naturale precum solul. În principal, v) include acțiuni care vor sprijini extinderea infrastructurii grele și îmbunătățirea accesibilității siturilor culturale și naturale. Aceste acțiuni implică de obicei construirea de drumuri, clădiri, utilități publice noi, pavări de mare întindere, care pot fi dăunătoare pentru sănătatea, biodiversitatea și funcțiile solului. Activitățile de construcție contribuie mult la impermeabilizarea solului, degradarea și poluarea acestuia cu metale grele. În plus, activitatea turistică crescută și prezența grupurilor mari în siturile naturale pot duce la pierderea vegetației de protecție, a materiilor organice și a vegetației endemice. Acestea duc și la modificări în compoziția speciilor de la suprafața solului și de sub pământ, reducând permeabilitatea solurilor la aer și la apă prin tasare. Ca și consecință, are loc o deteriorare lentă a solului, care pune în pericol valoarea siturilor și patrimoniului natural în zona de graniță - punând practic presiune (potențial distrugătoare) pe chiar resursa naturală</p>

și bunul de care depinde activitatea turistică. Mai mult, evenimentele culturale și festivalurile de anvergură transfrontaliere care implică grupuri mari de oameni vor spori șansele de poluare extinsă a solului cu diferite tipuri de deșeuri (de la aruncarea de gunoaie pe domeniul public la scară mai mică la activități de depozitare ilegală a deșeurilor).

Prioritatea 3: O regiune [regională](#) mai cooperantă

OS1 b) consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunile frontaliere

OS1 b) consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunea frontalieră nu este relevantă în termeni de sol.

6.2 Efecte posibile ale programului asupra aerului

Prioritatea 1: O regiune [regională](#) frontalieră rezilientă și verde

OP2 iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței, adoptând abordări bazate pe ecosisteme

Tipurile de acțiuni din cadrul OP2 iv) vor avea efecte benefice în sensul scăderii incidenței dezastrilor naturale care afectează calitatea aerului la nivel local și regional (precum incendiile forestiere), dacă se implementează măsurile de prevenție planificată, de schimb de cunoștințe și de elaborare de strategii comune pentru managementul transfrontalier al dezastrilor. Prevenirea și o pregătire mai bună în gestionarea incendiilor forestiere este o propunere cu precădere pertinentă și care necesită acțiune comună. Aceste incendii pot produce o degradare ridicată și rapidă a calității aerului, deoarece devin sursă de poluanți precum monoxidul de carbon sau dioxidul de azot. De asemenea, scăderea calității aerului duce la probleme de vizibilitate, este un pericol pentru sănătatea umană și are un efect ecotoxic asupra florei și faunei. Valurile de căldură de durată, care devin foarte frecvente în regiune, pot fi și ele o cauză a incendiilor forestiere. Prin urmare, acțiunile comune între țări în domeniul prevenției complexe, a monitorizării și gestionării dezastrilor naturale și provocate de om sunt extrem de importante. Sunt foarte importante pentru calitatea aerului la nivel local și intervențiile comune destinate specific reîmpăduririi sau prevenirii tăierilor ilegale de arbori. Arborii au un impact pozitiv asupra calității aerului prin eliminarea poluanților aerului (curățând aerul) și prin prevenirea încălzirii extreme a microclimatului local (ceea ce este foarte important pentru mediile urbane).

Prioritatea 1: O regiune [regională](#) frontalieră rezilientă și verde

OP2 vii) îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în mediile urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

Tipurile de acțiuni din cadrul OP2 vii) vor avea și ele un impact benefic direct având în vedere că scopul lor în general este de a reduce sursele de poluanți din aer, în deosebi cei produși în domeniul transportului, având un efect pozitiv asupra climatelor regionale. De asemenea, acțiunile destinate revitalizării și reconstruirii ecosistemelor [construirea de infrastructură verde](#) și habitatelor naturale prin reîmpădurire și acoperire cu vegetație vor avea efecte similare cu cele menționate la obiectivul iv), ajutând la curățarea aerului și ducând astfel la răcorirea climei regionale și locale, având și un rol de absorbție a carbonului.

Prioritatea 2: O regiune **transfrontalieră** sănătoasă și atractivă
OP4 v) asigurarea accesului egal la asistență medicală și facilitarea rezilienței sistemelor de sănătate

Tipurile de acțiuni din cadrul OP4 v) ar putea să aibă efecte pozitive, în special acțiunile care promovează evaluarea și prevenirea bolilor prin educarea și sensibilizarea populației. Atât dezastrele naturale (incendiile forestiere), cât și dezastrele provocate de om (poluarea industrială), precum și alte activități antropice (emisii cauzate de transport) duc la o calitate scăzută a aerului, cum ar fi creșterea numărului de particule în suspensie pe durate de timp prelungite, ceea ce expune sănătatea umană la riscuri, cauzând în special o creștere a problemelor respiratorii. Orice program comun care reunește părți interesate regionale (personal medico-sanitar, cetățeni, agenții de mediu) în vederea promovării unor acțiuni de prevenție și gestionare a bolilor provocate de poluarea aerului va fi foarte util.

Prioritatea 2: O regiune **transfrontalieră** sănătoasă și atractivă
OP4 vi) intensificarea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

În cazul tipurilor de acțiuni din cadrul OP4 vi), activitatea turistică sporită, festivalurile și evenimentele culturale vor duce inevitabil la intensificarea transportului, prezența de vehicule la siturile culturale și naturale cu valoare de patrimoniu. Acestea duc la smog, calitate scăzută a aerului, inclusiv conținut crescut de particule în suspensie, oxid de azot, compuși organici volatili și poluanți atmosferici toxici (benzen, particule în suspensie din diesel). Prin urmare, intensificarea turismului în regiune poate duce la riscuri mai mari pentru sănătatea oamenilor în zona siturilor culturale și la ecotoxicitate pentru floră și faună în zona siturilor naturale. Mai mult, poluarea fonică aferentă cauzează neplăceri și stres pentru oameni, precum și disconfort major pentru viața sălbatică, în special în siturile sensibile.

Prioritatea 3: O regiune **transfrontalieră** cooperantă
OS1 b) consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunile frontaliere

OS1 b) consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunea frontaliere nu este relevantă în termeni de calitate a aerului.

6.3 Efecte posibile ale programului asupra apei și apelor subterane

Prioritatea 1: O regiune **transfrontalieră** rezilientă și verde
OP2 iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței, adoptând abordări bazate pe ecosisteme

Tipurile de acțiuni din cadrul OP2 iv) pot avea efecte pozitive directe asupra cursurilor de apă transfrontaliere. Este foarte probabilă întreprinderea de acțiuni comune destinate reducerii riscului de dezastre naturale și provocate de om prin prevenție, educație și strategii comune de management în domeniul cursurilor de apă transfrontaliere. Acțiunile ar trebui să se axeze în special pe inundații și secete, având în vedere că regiunea este foarte predispusă și va fi predispusă (din cauza evenimentelor meteorologice extreme) la inundații. Apa din inundații poate transporta numeroși contaminanți pe distanțe lungi și se poate acumula în peisaj. Aceasta reprezintă o amenințare semnificativă pentru orice organism viu atins, nemaivorbind de contaminarea posibilă a sistemelor de apă, precum rețeaua de apă potabilă. Seceta este un alt fenomen meteorologic din ce în ce mai frecvent în regiune. Seceta determină o scădere a debitului și volumului de apă, ceea ce duce la creșterea salinității din cauza diluării scăzute.

Schimbarea pH-ului modifică fundamental ecosistemele acvatice. Reducerea cantității de apă duce la penurie de apă necesară pentru producția agricolă și amenință consumul uman (calitatea și volumul de apă potabilă disponibilă).

Prioritatea 1: O regiune [transfrontalieră rezilientă și verde](#)

OP2 vii) îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în mediile urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

Tipurile de acțiuni din cadrul OP2 vii) destinate protejării și gestionării durabile a cursurilor de apă de o parte și de alta a granițelor vor avea la rândul lor efecte directe benefice, în special prin dezvoltarea în comun de sisteme de monitorizare și avertizare, care ajută la detectarea surselor și cazurilor de poluare a apei.

Prioritatea 2: O regiune [transfrontalieră sănătoasă și atractivă](#)

OP4 v) asigurarea accesului egal la asistență medicală și facilitarea rezilienței sistemelor de sănătate

Aceleași efecte și concluzii pot fi menționate aici ca și în cazul aerului. Orice program comun care reunește părți interesate regionale (personal medico-sanitar, cetățeni, agenții de mediu) în vederea promovării unor acțiuni de prevenție și gestionare a bolilor provocate de poluarea apei va fi foarte util.

Prioritatea 2: O regiune [transfrontalieră sănătoasă și atractivă](#)

OP4 vi) intensificarea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

Tipurile de acțiuni din cadrul OP4 vi) pot avea un efect benefic indirect, însă pot avea unele efecte negative acute dacă nu sunt gestionate corespunzător. Pentru a preveni impacturile negative, ar fi foarte important să se armonizeze principalele elemente și priorități ale acestui program propus și să se găsească corelări între acțiunea propusă de dezvoltare a turismului durabil, pe de o parte, și protejarea naturii și reducerea schimbărilor climatice - în special pentru corpurile de apă (însă în general și pentru elementele de mediu) -, pe de altă parte. Deși apa este cea mai esențială resursă, aceasta e deseori suprautilizată de turism pentru a asigura condiții de cazare, hrană, pentru utilizare personală etc. Când acest lucru se întâmplă în apropierea siturilor naturale patrimoniale, poate duce la pagube semnificative la nivelul rezervelor de apă, la penurie de apă și la scăderea calității. Orice renovare sau construire de clădiri și infrastructură nouă pentru scopuri turistice duce deseori la poluare cu ape uzate. Prin urmare, apa uzată poluează râurile, lacurile, apa subterană și alte corpuri de apă din apropierea siturilor culturale și naturale de patrimoniu (arii protejate), distrugând flora și fauna, precum și sănătatea localnicilor. Mai mult, orice activitate de construcție, festival sau reuniune de amploare în natură implică inevitabil poluarea corpurilor de apă prin aruncarea de gunoaie pe domeniul public, eliminarea și stocarea deșeurilor din construcții, precum și depozitățile ilegale. Acestea nu sunt dăunătoare doar pentru toate organismele vii, ci pot fi adevărați profanatori ai mediului natural, ai râurilor, lacurilor etc., amenințând dezvoltarea turistică. Aceste riscuri trebuie abordate înainte de începerea oricărui proiect turistic sau de construcție în apropierea siturilor naturale de patrimoniu sau a cursurilor de apă.

Soluțiile de reducere și prevenire a poluării cu deșeuri au fost deja abordate în secțiunea privind solul.

Prioritatea 3: O regiune ~~de graniță~~ ~~##~~ cooperantă

OS1 b) consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunile frontaliere

OS1 b) consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunea frontalieră nu este chiar relevantă pentru corpurile de apă.

6.4 Efecte posibile ale programului asupra biodiversității, florei și faunei

Prioritatea 1: O regiune ~~de~~ ~~##~~ frontalieră rezilientă și verde

OP2 iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței, adoptând abordări bazate pe ecosisteme

Tipurile de acțiuni din cadrul OP2 iv), ca și în cazul solului, aerului și apei, vor avea în principal efecte pozitive indirecte asupra biodiversității. Acțiunile și intervențiile comune destinate unei mai bune pregătiri și elaborării de strategii și planuri de acțiune comune în domeniul gestionării regionale a dezastrelor naturale și al poluării provocate de om vor fi importante pentru eliminarea sau reducerea riscului de distrugere a habitatelor, de mortalitate în masă a speciilor și de răspândire a bolilor și speciilor invazive.

Prioritatea 1: O regiune ~~de~~ ~~##~~ frontalieră rezilientă și verde

OP2 vii) îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în mediile urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

Tipurile de acțiuni din cadrul OP2 vii) vor contribui în mare măsură la protejarea biodiversității, în special prin acțiuni planificate privind revitalizarea, reconstrucția de habitate naturale sau controlul speciilor invazive.

Prioritatea 2: O regiune ~~de~~ ~~##~~ frontalieră sănătoasă și atractivă

OP4 v) asigurarea accesului egal la asistență medicală și facilitarea rezilienței sistemelor de sănătate

Tipurile de acțiuni din cadrul OP4 v) asigurarea accesului egal la asistență medicală și facilitarea rezilienței sistemelor de sănătate nu vor fi prea relevante pentru biodiversitate.

Prioritatea 2: O regiune ~~de~~ ~~##~~ frontalieră sănătoasă și atractivă

OP4 vi) intensificarea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

Tipurile de acțiuni din cadrul OP4 vi) ar putea avea efecte pozitive indirecte; trebuie subliniat faptul că acestea pot implica și un ~~impact~~ ~~##~~ dăunător ~~##~~ ~~##~~ direct dacă nu sunt prevenite sau gestionate corespunzător.

O activitate intensificată de turism sau construire în siturile culturale și naturale protejate poate afecta funcțiile ecologice esențiale, poate cauza pierdere de habitate, dezechilibru între specii, utilizare excesivă a resurselor naturale, reducându-se astfel productivitatea ecosistemelor de care depind sănătatea și aprovizionarea cu hrană la nivel local. De asemenea, aceasta slăbește posibilitatea și capacitatea de adaptare a ecosistemelor când trebuie să răspundă la dezastre naturale, la evenimente meteorologice extreme și la efectele schimbărilor climatice. O altă amenințare poate fi introducerea de specii exotice invazive și de boli aduse de turiști, neprovenind din mediile locale.

Formatted: Indent: Left: 0 cm

Prioritatea 3: O regiune [de frontieră](#) mai cooperantă

OS1 b) consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunile frontaliere

OS1 b) consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunea frontalieră este irelevantă pentru biodiversitate.

6.5 Efecte posibile ale programului asupra teritoriilor Natura 2000 și [a altor zone de conservare zonelor protejate din Ucraina](#)

Prioritatea 1: O regiune [de frontieră](#) rezilientă și verde

OP2 iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței, adoptând abordări bazate pe ecosisteme

Tipurile de acțiuni din cadrul OP2 iv) vor avea probabil efecte pozitive asupra siturilor Natura 2000, având în vedere că sunt menite să contribuie la protejarea resurselor naturale prin pregătire în caz de dezastre naturale sau provocate de om. În general, aceste dezastre duc la pierderea habitatelor și la mortalitate în masă a florei și faunei protejate, prin urmare, orice acțiune comună destinată prevenției este foarte binevenită.

Prioritatea 1: O regiune [de frontieră](#) rezilientă și verde

OP2 vii) îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în mediile urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

Tipurile de acțiuni din cadrul OP2 vii) vor avea și ele impacturi benefice directe, în special dacă acțiunile de reconstrucție și protecție a habitatelor, de conservare a speciilor sunt implementate corespunzător. Ca și în cazul obiectivului iv), ar fi ideală adăugarea de acțiuni specifice sau exemple privind ariile protejate Natura 2000 și ariile protejate transfrontaliere.

Prioritatea 2: O regiune [de frontieră](#) sănătoasă și atractivă

OP4 v) asigurarea accesului egal la asistență medicală și facilitarea rezilienței sistemelor de sănătate

Tipurile de acțiuni enumerate în cadrul OP4 v) asigurarea accesului egal la asistență medicală și facilitarea rezilienței sistemelor de sănătate nu vor fi prea relevante pentru siturile Natura 2000.

Prioritatea 2: O regiune [de frontieră](#) sănătoasă și atractivă

OP4 vi) intensificarea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

Tipurile de acțiuni din cadrul OP4 vi) ar putea avea efecte pozitive indirecte; trebuie subliniat faptul că acestea pot implica și impacturi dăunătoare directe dacă nu sunt prevenite sau gestionate corespunzător. O activitate turistică sporită și proiecte planificate de construcție prezintă riscul amenințării resurselor naturale și zonelor protejate prin distrugerea și perturbarea habitatelor naturale (efecte negative similare celor menționate deja în secțiunea privind biodiversitatea). Conceptul „nedeteriorării” în gestionarea siturilor Natura 2000 trebuie avut mereu în vedere și trebuie respectat în caz de renovare sau de proiect nou de infrastructură în scopuri turistice în vecinătatea sau în situri Natura 2000.

Cu toate acestea, ariile protejate - întocmai precum siturile Natura 2000 - pot crește atractivitatea regiunilor relevante din cele patru țări, având în vedere că munții și peisajele virgine se află printre cele mai importante motive pentru care turiștii își aleg destinațiile. Prin urmare, aceste situri protejate transfrontaliere pot fi extrem de importante pentru branding-ul unor atracții turistice sau produse locale și regionale. Aceasta înseamnă că protejarea și managementul adecvat al siturilor Natura 2000 poate contribui la o dezvoltare economică locală a turismului mai bună.

Înainte oricărei activități de construcție și de infrastructură la nivelul acestor situri, trebuie efectuate evaluări corespunzătoare. Modificările de amploare aduse unui habitat protejat și noile construcții trebuie considerate modificări/deteriorări semnificative atunci când habitatul sau speciile sunt afectate direct (de exemplu, reducere semnificativă sau perturbare gravă a siturilor, modificarea unuia sau a mai multor factori care contribuie la calitatea sitului). Situația e foarte similară în cazul în care se planifică organizarea de evenimente culturale, sportive și de festivaluri în situri Natura 2000. Deseori e posibil să fie nevoie de permise speciale pentru evenimente și de analizarea cerințelor legale corespunzătoare cu privire la „conceptul de nedeteriorare”, deoarece aceste evenimente pot contribui la modificări la nivelul terenului, al mediului, pot implica apariția unor clădiri temporare și a muzicii, care perturbă viața sălbatică.

Prioritatea 3: O regiune [frontaliere](#) #4# cooperantă
OS1 b) consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunile frontaliere

OS1 b) consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunea frontieră nu este relevantă pentru Natura 2000.

6.6 Efecte posibile ale programului asupra climei

Prioritatea 1: O regiune [frontaliere](#) rezilientă și verde
OP2 iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței, adoptând abordări bazate pe ecosisteme

Tipurile de acțiuni din cadrul OP2 iv) vor avea în mare parte efecte pozitive asupra climei. Intervențiile comune care sprijină prevenirea și reducerea dezastrelor naturale sau provocate de om prin reîmpădurire, limitarea tăierilor ilegale de arbori și împiedicarea poluării resurselor naturale sunt cu precădere benefice.

Prioritatea 1: O regiune [frontaliere](#) rezilientă și verde
OP2 vii) îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în mediile urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

Tipurile de acțiuni din cadrul OP2 vii) vor avea la rândul lor impact benefic direct conform aceleiași logici prezentate la obiectivul OP2 iv). Ecosistemele terestre și acvatice absorb o parte semnificativă din emisiile generate de om funcționând ca absorbanți de carbon. Prin urmare, acțiunile comune pentru protejarea biodiversității, reconstruirea habitatelor, îmbunătățirea acoperirii vegetale vor contribui la servicii ecosistemice sănătoase și funcționale în regiune, care se vor putea adapta mai bine și vor putea reduce efectele schimbărilor climatice reducând vulnerabilitatea, crescând reziliența și controlând clima locală și regională.

<p>În plus, aceste acțiuni sunt mijloace de combatere a schimbărilor climatice la nivel transfrontalier mai eficiente din punct de vedere al costurilor decât orice alte intervenții tehnologice.</p>
<p>Prioritatea 2: O regiune verde frontalieră sănătoasă și atractivă OP4 v) asigurarea accesului egal la asistență medicală și facilitarea rezilienței sistemelor de sănătate</p>
<p>Tipurile de acțiuni din cadrul OP4 v) nu vor avea niciun efect direct asupra climei. Totuși, în cazul renovării clădirilor și infrastructurii instituțiilor de sănătate, trebuie ținut cont de aceleași aspecte ca cele menționate în cazul construcțiilor de la secțiunea OP4 vi) de mai jos.</p>
<p>Prioritatea 2: O regiune verde frontalieră sănătoasă și atractivă OP4 vi) intensificarea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială</p>
<p>Tipurile de acțiuni din cadrul OP4 vi) trebuie implementate cu atenție sporită acordată climei, deoarece acestea pot genera efecte mai degrabă negative. Activitatea turistică crescută combinată cu proiecte de construcții în regiune ar putea duce la emisii mari de GES și la substanțe care diminuează stratul de ozon generate de transport, aviație sau de consumul de bunuri și servicii. Un dezavantaj al acestor acțiuni este faptul că nu se referă la activități specifice de reducere a efectelor turismului durabil asupra climei. Ar fi ideal dacă programul și acțiunile propuse ar ține cont de faptul că activitățile turistice și culturale regionale nu doar contribuie la schimbările climatice, ci sunt și amenințate de acestea. Inundațiile, incendiile forestiere, alunecările de teren, căderile mai reduse de zăpadă, apariția bolilor afectează grav industria turismului la nivel intern și regional. Ținând cont de acestea, se recomandă abordarea specifică a acestui aspect în acțiunile OP4.</p>
<p>Prioritatea 3: O regiune verde frontalieră mai cooperantă OS1 b) consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunile frontaliere</p>
<p>OS1 b) consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunea frontalieră este irelevantă pentru climă.</p>

6.7 Efecte posibile ale programului asupra mediului construit, a împrejurimilor localităților și a patrimoniului cultural

<p>Prioritatea 1: O regiune verde frontalieră rezilientă și verde OP2 iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței, adoptând abordări bazate pe ecosisteme</p>
<p>Tipurile de acțiuni din cadrul OP2 iv) vor avea în mare parte efecte pozitive asupra mediului construit și a patrimoniului cultural, având în vedere că încearcă să prevină și să reducă dezastrele naturale și pe cele provocate de om, precum și să reducă impactul schimbărilor climatice. Ținând cont de faptul că dezastrele au impacturi negative acute asupra mediului construit prin distrugere, modificare nedorită și degradarea clădirilor - în special asupra patrimoniului cultural (de exemplu, inundații, incendii, alunecări de teren etc.), nemaivorbind de pierderea spațiului de locuit și de dificultățile economice în urma acestora -, acțiunile planificate sunt de dorit. Schimbările climatice pun la rândul lor o presiune mare pe clădiri și pe infrastructura aferentă prin creșterea probabilității de subsidență - în special pe soluri argiloase -, de mișcare a terenului iarna, cu efecte asupra conductelor și cablurilor subterane,</p>

cea ce contribuie la degradarea fizică și economică a mediului construit. Prin urmare, vor fi foarte benefice acțiunile comune destinate reducerii efectelor schimbărilor climatice și ale dezastrelor asupra clădirilor și a împrejurimilor localităților. Aceste acțiuni vor duce la scăderea riscului de inundații, valuri de căldură și alte evenimente meteorologice extreme, ceea ce va avea un impact pozitiv asupra durabilității și viabilității clădirilor și așezărilor culturale.

Prioritatea 1: O regiune [regională](#) frontalieră rezilientă și verde

OP2 vii) îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în mediile urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

Tipurile de acțiuni din cadrul OP2 vii) vor avea și ele impacturi pozitive, deoarece orice acțiune comună destinată conservării naturii și biodiversității din afara sau din interiorul localităților va contribui la viabilitatea și la capacitatea de adaptare a unui mediu construit împotriva evenimentelor climatice și astfel la reziliența și bunăstarea locuitorilor. De asemenea, dezvoltarea infrastructurii ecologice și conservarea elementelor naturale în apropierea clădirilor cresc valoarea economică și estetică a mediului construit și a patrimoniului cultural.

Prioritatea 2: O regiune [regională](#) frontalieră sănătoasă și atractivă

OP4 v) asigurarea accesului egal la asistență medicală și facilitarea rezilienței sistemelor de sănătate

Tipurile de acțiuni din cadrul OP4 v) vor avea și ele impacturi pozitive asupra mediului construit, deoarece orice acțiune comună menită să dezvolte infrastructura, să reabiliteze și să modernizeze clădiri ale instituțiilor de sănătate va contribui la o mai bună evaluare economică și socială, precum și la o mai bună utilizare a unui mediu construit dat sau a unei localități de către locuitori sau alte părți interesate.

Prioritatea 2: O regiune [regională](#) frontalieră sănătoasă și atractivă

OP4 vi) intensificarea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

Tipurile de acțiuni din cadrul OP4 vi) care se axează pe renovarea și reabilitatea siturilor de patrimoniu cultural vor avea unele efecte pozitive asupra mediului construit, deoarece cresc valoarea economică și socială a locurilor și clădirilor culturale și astfel a clădirilor și elementelor de infrastructură din împrejurimi. Totuși, este important de menționat că în cazul construirii de clădiri, facilități și utilități noi în scopuri turistice tendința este de modificare a utilizării terenului zonei construite, ajungându-se la supraîncărcarea infrastructurii înconjurătoare, dăunând armoniei și valorii estetice a mediului construit sau a destinației culturale de patrimoniu. Turismul poate aduce modificări la tehnologia vernaculară, iar construcțiile tradiționale pot pur și simplu dispărea, făcând loc clădirilor moderne. De asemenea, există riscul construcțiilor turistice ilegale, al poluării, al urbanizării suprainensive, nedorite în așezările cu valoare culturală de patrimoniu, precum și pericolul degradării calității din cauza suprautilizării.

Prioritatea 3: O regiune [regională](#) [transfrontaliară](#) cooperantă

OS1 b) consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunile frontaliere

OS1 b) consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunea frontalieră nu este relevantă pentru mediul construit.

6.8 Efecte posibile ale programului asupra sănătății și a stilului de viață uman

<p>Prioritatea 1: O regiune LEADER frontalieră rezilientă și verde OP2 iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței, adoptând abordări bazate pe ecosisteme</p>
<p>Schimbările climatice sunt una dintre cele mai mari amenințări la adresa umanității, afectând grav sănătatea umană, mediul natural și securitatea. OP2 iv) – fiindu-i alocate 25% din pachetul financiar al programului – va avea contribuții importante în ceea ce privește adaptarea și prevenirea riscurilor, însă acestea vor avea doar efecte indirecte asupra sănătății umane și doar pe termen lung. Tipul de acțiuni 1.2 (activități comune în domeniul educației, al sensibilizării și al schimbului de cunoștințe) vor avea efecte pe termen scurt asupra stilului de viață uman, prin introducerea unor practici de adaptare în rândul publicului larg.</p>
<p>Prioritatea 1: O regiune LEADER frontalieră rezilientă și verde OP2 vii) îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în mediile urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare</p>
<p>Poluarea atmosferică urbană este un alt risc major pentru sănătate care va fi cu siguranță abordat de intervențiile din cadrul OP2 vii), fie în forma unor investiții directe, fie prin măsuri indirecte de dezvoltare a capacităților sau de elaborare de politici. În același timp, marea majoritate a populației din zona vizată de program locuiește în mici așezări rurale, mai puțin predispuse efectelor adverse ale poluării atmosferice urbane.</p>
<p>Prioritatea 2: O regiune LEADER frontalieră sănătoasă și atractivă OP4 v) asigurarea accesului egal la asistență medicală și facilitarea rezilienței sistemelor de sănătate</p>
<p>Dintre toate OS-urile selectate, OP4 v) este obiectivul cu cele mai directe efecte pozitive asupra sănătății umane și a stilului de viață uman printr-un set complex de intervenții. Îmbunătățirile aduse infrastructurii fizice a instituțiilor de asistență medicală, precum și programele de monitorizare a sănătății vor genera beneficii imediate la nivelul stării de sănătate a comunităților transfrontaliere. Alte elemente sunt responsabile pentru efecte indirecte și pe termen lung, inclusiv ameliorarea generală a aplicațiilor TIC, programele de sensibilizare la un stil de viață sănătos și de monitorizare preventivă, precum și dezvoltarea unor servicii comune de epidemiologie și intervenție.</p>
<p>Prioritatea 2: O regiune LEADER frontalieră sănătoasă și atractivă OP4 vi) intensificarea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială</p>
<p>Turismul are un potențial extrem de important în îmbunătățirea statutului economic și social al zonei transfrontaliere. Prin beneficii directe constând în creșterea venitului și a locurilor de muncă la nivel local, acesta poate contribui la combaterea sărăciei și la oferirea posibilității pentru grupurile sociale vulnerabile de a-și crește cheltuielile pentru sănătate. Turismul transfrontalier și internațional are și un ușor efect potențial negativ asupra sănătății comunităților locale prin expunerea la boli transmisibile de la om la om. Tipul de acțiuni 4.2 includ elaborarea de reglementări și de procese în domeniul asistenței medicale având ca țintă acest risc specific.</p>
<p>Prioritatea 3: O regiune LEADER LEADER cooperantă OS1 b) consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunile frontaliere</p>

Cooperarea instituțională prevăzută în cadrul OS11 b) este planificată în diverse arii tematice care nu includ serviciile de asistență medicală sau socială. Temele selectate au doar un efect limitat și/sau foarte indirect asupra sănătății umane.

6.9 Efecte posibile ale programului asupra sensibilizării față de problemele de mediu

Prioritatea 1: O regiune [LEADER](#) frontalieră rezilientă și verde

OP2 iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței, adoptând abordări bazate pe ecosisteme

Sensibilizarea față de problemele de mediu va fi îmbunătățită în mod direct prin activitățile comune în domeniul educației, al sensibilizării și al schimbului de cunoștințe planificate în cadrul tipului de acțiuni 1.2. Există proiecte de cooperare la scară redusă planificate în mod integrat care includ elemente de sensibilizare. Ca element foarte constructiv, programul include un punct de interes specific asupra formării atitudinii generațiilor viitoare.

Prioritatea 1: O regiune [LEADER](#) frontalieră rezilientă și verde

OP2 vii) îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în mediile urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

OP2 vii) include diverse domenii de intervenție cu impact direct și pozitiv asupra sensibilizării generale față de problemele de mediu a comunităților locale. În cadrul proiectelor de interes comun care vizează dezvoltarea infrastructurii, acest obiectiv va dezvolta trasee naturale didactice care oferă informații relevante turiștilor și grupurilor de studenți. Acest obiectiv va genera activități comune în domeniul educației, al sensibilizării și al schimbului de cunoștințe, inclusiv campanii, evenimente și activități care implică schimbul de informații. Acest OS include și o atenție specială acordată formării atitudinii copiilor. Din nou, există proiecte de cooperare la scară redusă planificate în mod integrat care includ elemente de sensibilizare.

Prioritatea 2: O regiune [LEADER](#) frontalieră sănătoasă și atractivă

OP4 v) asigurarea accesului egal la asistență medicală și facilitarea rezilienței sistemelor de sănătate

Intervențiile legate de asistența medicală planificate în cadrul OP4 v) au doar impacturi reduse și indirecte asupra sensibilizării față de problemele de mediu.

Prioritatea 2: O regiune [LEADER](#) frontalieră sănătoasă și atractivă

OP4 vi) intensificarea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

În timp ce incluziunea și inovarea socială nu au niciun impact direct asupra sensibilizării față de problemele de mediu, promovarea mijloacelor turistice durabile pot avea efecte pozitive atât asupra furnizorilor de servicii, cât și asupra turiștilor. Programul include în mod specific instructaje pentru părțile interesate din sectorul turismului privind subiecte legate de sensibilitatea față de problemele de mediu, precum și studii și planuri de acțiune care explorează forme durabile de valorizare a mediului natural prin turism. Un element foarte pozitiv din cadrul OS-ului este preferința pentru îmbunătățirea accesibilității atracțiilor turistice cu bicicleta, ca formă durabilă de mobilitate.

Prioritatea 3: O regiune [de frontieră](#) mai cooperantă

OS1 b) consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunile frontaliere

Cooperarea instituțională prevăzută în cadrul OS1 b) este planificată în diverse arii tematice, inclusiv una axată pe eficiență energetică și energie din surse regenerabile. Intervențiile din cadrul acestei teme au potențialul de a crește sensibilitatea față de problemele de mediu la nivelul comunităților locale.

6.10 Efecte posibile ale programului asupra conflictelor și eventualelor probleme emergente legate de mediu și asupra escaladării problemelor existente

Prioritatea 1: O regiune [de frontieră](#) rezilientă și verde

OP2 iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre, a rezilienței, adoptând abordări bazate pe ecosisteme

Toate cele patru țări din zona vizată de program sunt foarte expuse dezastrelor naturale, înregistrând cele mai multe dezastre naturale cauzate de evenimente hidrologice (inundații, blocaje de gheață pe râuri - 40 %) sau de temperaturi extreme (val de frig/căldură, secetă - 38 %). Programul nu poate aduce contribuții semnificative la reducerea și adaptarea la schimbările climatice din cauza resurselor sale financiare limitate, dar poate oferi politici care să vină în sprijinul părților interesate adăugând eficiență și coordonare eforturilor acestora.

Factorii umani joacă și ei un rol tot mai mare în generarea evenimentelor dezastruoase (de exemplu, lipsa bazinelor de retenție, tăierile ilegale de arbori, incendii de vegetație, poluare municipală a râurilor etc.). Programul poate crește sensibilizarea și îmbunătăți atitudinile părților interesate locale cu privire la aceste efecte.

Prioritatea 1: O regiune [de frontieră](#) rezilientă și verde

OP2 vii) îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în mediile urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

Programul va contribui la reducerea presiunii ridicate asupra habitatelor naturale cauzate de turismul și pescuitul necontrolat, exploatarea forestieră intensificată și eutroficare, răspândirea speciilor invazive de floră. În același timp, multe alte probleme depășesc sfera de aplicare a obiectivelor selectate:

- Poluarea cu deșeuri este continuă în râurile din regiunea Felső-Tisza din 2000.
- Pe lângă deșeuri, apele de suprafață sunt supuse deversărilor de ape uzate și aporturilor de nutrienți din surse agricole, industriale și difuze, inclusiv poluării cu metale grele.
- Acestea, alături de gestionarea inadecvată a apei termale pun în pericol habitatele acvatice și calitatea apei acviferurilor, a apei subterane, precum și a apei potabile.
- Există multe situri industriale și miniere în zona frontalieră care generează poluare transfrontalieră și care necesită revitalizarea mediului.

Prioritatea 2: O regiune [de frontieră](#) sănătoasă și atractivă

OP4 v) asigurarea accesului egal la asistență medicală și facilitarea rezilienței sistemelor de sănătate

Programul va face pași înspre oferirea unui acces egal la asistență medicală de calitate, deși resursele lui financiare limitate vor permite doar impacturi moderate. Prin urmare, este important să se concentreze eforturile de dezvoltare asupra zonelor și comunităților locale cu

cea mai redusă accesibilitate la servicii de asistență medicală de calitate.

Pandemia actuală de COVID-19 este strâns legată de impacturile negative ale schimbărilor climatice provocate de om. Așadar, este important ca activitățile comune dintre țări să abordeze nu doar aspecte de bază legate de dietă, diagnosticare, igienă și precauție în vederea prevenirii problemelor de sănătate, ci și cauza centrală a problemei (modificarea utilizării terenurilor provocată de om, despăduririle, pierderea biodiversității, care toate cresc șansele apariției de noi boli).

Prioritatea 2: O regiune **transfrontalieră** sănătoasă și atractivă

OP4 vi) intensificarea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

Activitate turistică crescută și protejarea și întreținerea resurselor naturale sunt în general priorități contradictorii. Nivelul ridicat al riscului de suprautilizare a mediului natural trebuie avut în vedere și contrabalansat corespunzător prin aplicarea criteriilor de durabilitate la luarea deciziilor de finanțare, altfel măsurile de dezvoltare turistică vor duce la supraconsum și la deteriorarea resurselor naturale pe termen lung.

Dezvoltarea infrastructurii pentru activități turistice, evenimente și festivaluri pot pune în pericol biodiversitatea, în special în cazul atracțiilor sau programelor aflate în apropierea patrimoniului natural sau siturilor protejate. Creșterea traficului de vizitatori duce la o mai mare poluare atmosferică, contaminare a apei și solului legate de transport, la o cantitate mai mare de deșeuri municipale generate și la un consum crescut de energie.

În același timp, programul nu abordează în mod specific amenințarea de degradare a siturilor valoroase de patrimoniu construit în lipsa întreținerii corespunzătoare și a renovării.

Prioritatea 3: O regiune **de frontieră** mai cooperantă

OS1 b) consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea eliminării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunile frontaliere

Cooperarea, discuțiile și consolidarea legăturilor culturale și profesionale contribuie în general la soluționarea conflictelor și problemelor emergente. Dacă sustenabilitatea este inclusă în criteriile pentru finanțarea proiectelor de cooperare, aceste impacturi pot fi deosebit de pozitive.

6.11 Efecte posibile ale programului asupra interrelaționării și efectului cumulativ al amenințărilor la adresa factorilor de mai sus

Tabel rezumativ al efectelor posibile asupra factorilor de mediu și socio-economici ai regiunii CTF

	Efecte asupra solului	Efecte asupra aerului	Efecte asupra apei și apelor subterane	Efecte asupra biodiversității, a florei și faunei	Efecte asupra teritoriilor Natura 2000 și a zonelor protejate echivalente din Ucraina	Efecte asupra climei	Efecte asupra mediului construit, a împrejurimilor localităților și a patrimoniului cultural	Efecte asupra sănătății și a stilului de viață uman	Efecte asupra sensibilității față de problemele de mediu	Efecte asupra conflictelor și problemelor de mediu emergente/în creștere
OP2 iv)	+				+					
OP2 vii)	+				+				+	
OP4 v)		+	+			+		+		
OP4 vi)								+		+
OS11 b)										+

Legendă:

efect(e) negativ(e)
puternic(e)

efect(e) negativ(e) slab(e)

efect(e) neutru(e) ~~său~~
~~contrar(e)~~

efect(e) pozitiv(e) slab(e)

efect(e)
pozitiv(e)
puternic(e)

Programul nu conține măsuri detaliate, ci identifică vag domenii de intervenție și stabilește condiții limitative. În subsecțiunile anterioare (6.1-6.11) am analizat în detaliu impacturile potențiale ale fiecărui OS selectat asupra diferitelor elemente și categorii de mediu. Rezumatul evaluării este prezentat în tabelul de mai sus. Dacă elementele și categoriile impacturilor de mediu care pot fi afectate de cele cinci domenii de intervenție selectate sunt analizate prin simple metode matematice (înlocuind impacturile pozitive și negative cu +1 și +2 și, respectiv, cu -1 și -2, considerând impacturile mixte ca fiind zero și calculând mediile pe diferite categorii), putem obține rezultate totale informative din sistemul diversificat de corelare al evaluării impactului de mediu pe mai multe elemente:

- 3 OS-uri au impact asupra tuturor celor 10 elemente de mediu evaluate: Intervențiile de protecție a naturii din cadrul OP2 vii) și măsurile împotriva schimbărilor climatice din cadrul OP2 iv) au în general efecte pozitive, în timp ce intervențiile privind turismul durabil din cadrul OP4 vi) au impacturi mixte/negative. Intervențiile privind asistența medicală din cadrul OP4 v) au efecte neutre sau mixte asupra jumătate din categoriile evaluate, însă au impacturi pozitive asupra celeilalte jumătăți. Măsurile de cooperare din cadrul OSI b) afectează cel mai mic număr de domenii de protecție a mediului (doar 2).
- Cea mai mare majoritate a elementelor de mediu evaluate sunt afectate de 4 din 5 OS-uri și doar 3 dintre ele (sol, biodiversitate și arii protejate) sunt afectate de mai puține elemente (3 fiecare).
- Având în vedere impactul mediu asupra elementelor de protecție a mediului, efectul cel mai negativ este cel al măsurilor privind turismul durabil din cadrul OP4 vi): în afară de efectele asupra sănătății umane și a sensibilizării față de problemele de mediu, are un impact potențial negativ asupra tuturor elementelor de protecție a mediului.
- Impactul global cel mai pozitiv este așteptat în cazul intervențiilor privind protecția naturii și schimbările climatice (ambele în cadrul OP2). Măsurile de cooperare din cadrul OSI1 b) au și ele un impact global pozitiv, dar sunt irelevante pentru majoritatea elementelor de protecție a mediului.
- Elementele de mediu care beneficiază de cele mai pozitive efecte de pe urma intervențiilor planificate sunt sănătatea umană și sensibilizarea față de problemele de mediu.

Dacă se face media efectelor domeniilor de intervenție, se obține următorul clasament:

- OP2 vii) Protecția naturii: 1,6
- OSI1 b) Cooperare: 1,5
- OP2 iv) Schimbări climatice: 1,4
- OP4 v) Asistență medicală: 1,2
- OP4 vi) Turism durabil: -0,7

Din datele de mai sus, se poate vedea că domeniul turismului durabil este cel unde o intervenție

potențială este cel mai probabil să încalce sau să pună în pericol un aspect de mediu. Toate celelalte domenii din cadrul OS-urilor au impacturi în general pozitive.

Un aspect specific al evaluării de mediu este analiza efectelor asupra conflictelor de mediu emergente și a problemelor existente sau potențiale, prezentate în capitolul 6.10 și rezumate în ultima coloană a tabelului de mai sus. OS-urile selectate evidențiază contribuții mixte la conflictele de mediu:

- Activitățile de cooperare (OS11 ii) contribuie în general la soluționarea conflictelor și problemelor emergente.
- Intervențiile privind schimbările climatice (OP2 iv) au o contribuție destul de complexă în domeniul lor tematic, inclusiv proiecte de dezvoltare limitată a infrastructurii, elaborare de politici, precum și sensibilizare și formare de atitudini, atât în cazul dezastrelor naturale, cât și a celor provocate de om.
- Măsurile legate de asistența medicală (OP4 v) abordează o provocare majoră a zonei vizate de program (accesul la servicii de asistență medicală de calitate), dar nu pot oferi soluții complexe care să asigure în mod adecvat acoperirea celor mai vulnerabile grupuri sociale, și nici protecție împotriva viitoarelor situații de criză medicală.
- Intervențiile privind protejarea naturii (OP2 vii) vor îmbunătăți situația multor habitate, dar nu vor avea efecte asupra câtorva domenii cheie, precum poluarea râurilor și a apelor subterane sau revitalizarea siturilor industriale sau miniere.
- Creșterea activității turistice (OP4 vi) și protecția mediului sunt în general priorități contradictorii, iar riscul ridicat de suprautilizare a mediului natural trebuie contrabalansat corespunzător prin aplicarea criteriilor de sustenabilitate la luarea deciziilor de finanțare.

7 Măsurile de protecție

Următorul capitol enumeră măsurile prevăzute pentru prevenirea, reducerea și compensarea - în cea mai mare măsură posibil - a oricărui efect advers, nefavorabil semnificativ asupra mediului prin implementarea programului. Acesta prezintă și elemente critice ale programului care pot avea un efect potențial negativ asupra mediului în ciuda măsurilor luate pentru scăderea lor. Notele sunt grupate în domenii de mediu cheie în ordinea titlurilor capitolului 6 al prezentei SEA.

Solul

Deși acțiunile precizate în cadrul OP2 iv) sunt suficiente, se sugerează includerea de acțiuni, strategii comune care să se axeze în mod special pe reabilitarea și recuperarea solurilor în urma dezastrelor naturale și provocate de om (precum monitorizarea contaminării solului, nivelarea terenurilor, practici de reconstruire etc.).

Ideea ca atare - de a promova cooperarea transfrontalieră culturală prin turism durabil din cadrul OP4 vi) - este o idee care trebuie susținută. Totuși, este important de reținut că activitatea turistică crescută în regiune și protejarea și întreținerea resurselor naturale sunt în general priorități contradictorii. Pentru a preveni în mod eficace degradarea solului și scăderea sănătății solului în contextul turismului durabil, ar fi importantă adăugarea unor acțiuni, strategii comune care să se

axe pe dezvoltarea de practici destinate controlului și/sau scăderii apariției și prezenței pe termen lung a unui număr mare de oameni în siturile naturale protejate și vulnerabile (de exemplu, stabilirea unor limite numerice unificate pentru a controla prezența oamenilor în siturile naturale, împreună cu un personal specializat care să monitorizeze orice abuz sau limitarea duratei permise de sedere într-o anumită zonă protejată/amenințată, direcționarea turiștilor către zone mai rezistente prin zonare). De asemenea, în plus, campaniile de comunicare/acțiunile educative țintite din zona de frontieră prevăzute în tipul de acțiuni 4.2 ar trebui să cuprindă informarea turiștilor cu privire la prevenirea generării de deșeuri, precum și la colectarea și eliminarea în mod durabil a deșeurilor. În plus, ar fi recomandabile programele educaționale care să invite folosească modalități cu impact redus de a vizita a un sit protejat, cum ar fi tehnicile de observare a faunei sălbatice fără a o deranja, la fel ca și programele de interpretare transfrontalieră care educă respectul pentru resursele și protecția unui sit.

Aerul

În cazul obiectivului OP4 v), se sugerează luarea în considerare, pe lângă acțiunile preventive de natură epidemiologică, igienică și sportivă, și a acțiunilor educative comune cu accent pe prevenirea activităților umane care duc la poluare în interior și la o scădere a calității aerului la nivel local, cum sunt arderea deșeurilor menajere și organice, activitățile agricole necorespunzătoare și incinerarea deșeurilor industriale, care toate pot provoca probleme respiratorii acute.

Ar fi esențial să se ia măsuri (de exemplu, sancțiuni comune) în toate țările pentru a se asigura că standardele de calitate a aerului sunt respectate - astfel încât poluanții atmosferici critici să se situeze sub limita de poluare a aerului. În mod specific, controlul plantelor aeroalergenice (combaterea periodică a buruienilor, măsuri preventive), în zonele publice și private, ar trebui să fie o prioritate. De asemenea, se recomandă să nu se planteze specii de arbori foarte alergeni, cum ar fi mesteacănul, arinul, frasinul, platanul și salcia.

De asemenea, se sugerează includerea de programe comune în cadrul OP4 vi), sau chiar de standarde, restricții transfrontaliere pentru limitarea utilizării vehiculelor care folosesc combustibili fosili pentru a încuraja utilizarea mașinilor electrice, a autobuzelor și a unor mijloace de transport public mai bune/îmbunătățite în zona siturilor culturale și naturale. În schimb, se sugerează și dezvoltarea stimulentei comune pentru opțiunile de transport cu emisii reduse de carbon la siturile turistice regionale, cum sunt utilizarea mașinilor electrice, a autobuzelor, opțiuni îmbunătățite de transport în comun.

Apa și apele subterane

Acțiunile propuse în cadrul OP2 vii) sunt suficiente, dar se sugerează includerea unor acțiuni comune mai ambițioase în vederea armonizării reglementărilor și standardelor naționale în cele patru țări în materie de gospodărire a cursurilor de apă și de eliminare a deșeurilor și a apelor uzate. De exemplu, introducerea unor limite stricte în ceea ce privește evacuările de ape uzate și monitorizarea adecvată a acestor limite sau adoptarea epurării biologice ca metodă principală pentru apele uzate municipale, adoptarea de limitări privind intrările de nutrienți din surse agricole, industriale și difuze. Această armonizare este importantă în special în cazul Ucrainei, ea nefăcând parte din UE.

De asemenea, se sugerează modificarea acțiunilor comune de monitorizare și prognoză pentru a le face cât mai favorabile incluziunii. În plus față de instituțiile regionale implicate în activitățile de monitorizare, ar fi necesară mobilizarea unor rețele și a comunităților locale de o parte și de alta a graniței (locuitori, societatea civilă) în vederea monitorizării calității apei subterane, a apei potabile și a cursurilor de apă apropiate, implicându-le astfel în aceste acțiuni. [Cu toate acestea, participarea civilă locală propusă în cadrul monitorizării poate servi doar ca o activitate de monitorizare suplimentară, în plus față de prelevarea de probe și testarea acreditată.](#)

[O atenție deosebită trebuie acordată activităților, intervențiilor și măsurilor transfrontaliere utilizate pentru extragerea indirectă sau directă a apei potabile și pentru protecția, conservarea și îmbunătățirea stării corpurilor surselor de apă pe termen lung și a apelor de suprafață și subterane. Instalatiile transfrontaliere de producere a apei potabile conectate la cursurile de apă de suprafață sunt instalatii de apă primordiale în ceea ce privește asigurarea unei cantități mai mari de apă potabilă pentru populația transfrontalieră, prin urmare, ar fi important să se aplice reglementări stricte pentru a proteja și îmbunătăți condițiile acestor instalatii de apă. De asemenea, ar fi foarte binevenite programele transfrontaliere de sensibilizare și de schimb de informații între locuitori cu privire la modul de utilizare durabilă a apei în gospodării sau introducerea unor standarde de utilizare a apei unificate din punct de vedere geografic între țări.](#)

[Pentru a îmbunătăți confortul și calitatea vieții populației, pentru a proteja calitatea apelor subterane, ar fi importante acțiunile comune de îmbunătățire a sistemelor de infrastructură comună și promovarea conexiunilor la sistemele comunale. Mai precis, pentru a proteja calitatea apelor subterane, ar fi justificate măsuri de eliminare sau interzicere a colectoarelor de ape uzate menajere/casnice, a instalatiilor de clarificare/limpezire și percolare necorespunzătoare care contaminează solul și apele subterane.](#)

Ar fi ideal ca acțiunile comune specifice legate de turismul durabil să fie abordate global în toate acțiunile din cadrul OP4 vi) în sensul protejării corpurilor de apă și a altor resurse naturale, și nu doar la nivelul obiectivului specific. La nivelul OP4 vi) ar trebui introduse și compromisurile între protejarea naturii și acțiunile legate de dezvoltarea turismului durabil.

[De exemplu, trebuie stabilite sancțiuni transfrontaliere pentru a preveni deversarea de deșeuri de canalizare, planificarea noilor proiecte turistice trebuie să includă măsuri/sancțiuni pentru a limita impactul negativ asupra calității apei \(prevenirea deversării de poluanți în apele de suprafață și subterane din surse punctiforme sau difuze provenite din activități urbane, industriale și agricole\). De asemenea, dezvoltarea unui sistem de gestionare a deșeurilor/apă uzată ar trebui să fie o condiție prealabilă pentru a permite orice construcție turistică și trebuie înființată o autoritate competentă care să inspecteze activitățile de eliminare a apelor uzate.](#)

Biodiversitatea, flora și fauna

Se sugerează adăugarea de acțiuni comune la nivelul tipului de acțiuni 1.1 din cadrul OP2 vii) care să vizeze o mai bună dezvoltarea a capacităților părților interesate în vederea reabilitării și regenerării ecologice (de exemplu, o mai bună succesiune naturală, reabilitare tehnică și asistată) a siturilor post-industriale și miniere periculoase și nepericuloase de o parte și de alta a granițelor. Aceste situri sunt destul de răspândite în regiune și prezintă o amenințare potențială pentru

biodiversitate.

Se sugerează, în legătură cu tipul de acțiuni 2.2 din cadrul OP2 vii), să se adauge activități comune de schimb de cunoștințe și educative prin care locuitorii să fie informați nu doar în legătură cu vectorii pierderii sau distrugerii biodiversității resurselor naturale, ci și cu modul în care locuitorii pot să profite la nivel local de avantajele biodiversității și ale serviciilor ecosistemice. Aceasta va îmbunătăți semnificativ implicarea și angajarea oamenilor și organizațiilor interesate în protejarea biodiversității. În cazul tipului de acțiuni 2.3, se sugerează luarea în considerare a faptului că multe specii sau ecosisteme endemice sunt limitate la o anumită zonă, și astfel doar unitățile administrative și agențiile naționale sau locale pot interveni pentru protejarea lor. Prin urmare, cooperarea transfrontalieră și acțiunile comune ar trebuie să includă intervenții specifice care sprijină dezvoltarea capacităților, cercetarea și administrarea în vederea acțiunilor legate de biodiversitate la nivelul instituțiilor locale.

În cazul tipului de acțiuni 4.2 din cadrul OP v), ar fi ideal ca acțiunile comune să menționeze că toate proiectele de infrastructură legate de turism, evenimentele și festivalurile trebuie să țină cont de aspectele legate de biodiversitate, în special în cazul programelor organizate în apropierea siturilor naturale de patrimoniu sau a siturilor protejate. [De asemenea, se recomandă cu tărie stabilirea unor standarde mai stricte de eliberare a autorizațiilor pentru organizarea de programe și evenimente turistice, precum și o mai bună inspecție \(prin intermediul autorităților locale/nationale\) pentru a filtra abuzul de autorizații. Permisele pentru dezvoltarea de infrastructură pe termen lung nu ar trebui să fie eliberate dacă nu respectă standardele cu privire la de biodiversitate sau de protecție naturală.](#)—De asemenea, ca și în cazul solului [și al apei](#), se sugerează adăugarea de activități comune durabile de eliminare și prevenire a producerii de deșuri în vederea prevenirii poluării ecosistemelor locale.

Teritorii Natura 2000 și arii protejate similare

Acțiunile prevăzute în cadrul OP2 iv) rareori menționează activități comune care includ reducerea și prevenirea riscurilor naturale și antropice special destinate protejării siturilor Natura 2000. Prin urmare, se sugerează adăugarea de prevederi specifice pentru siturile Natura 2000 cu privire la intervenții comune relevante cu accent pe prevenirea/gestionarea riscurilor de dezastre în siturile Natura 2000 (și arii protejate similare în cazul Ucrainei) și pe recuperarea acestora în urma evenimentelor dezastruoase.

Mai mult, se sugerează includerea de acțiuni comune în cadrul OP2 vii) menite să elaboreze ghiduri de pregătire a măsurilor, obiectivelor și planurilor de management al conservării, în special pentru ariile naturale vulnerabile din UA, dar și din celelalte trei țări în cazul în care aceste planuri nu există. În legătură cu acest aspect, trebuie încurajată armonizarea strategiilor naționale separate privind conservarea, precum și a monitorizării și evaluării siturilor Natura 2000. Pentru o mai bună implicare și angajare a părților interesate de la nivel local, trebuie adăugate programe comune de identificare și stabilire a beneficiilor și oportunităților de dezvoltare socio-economică legate de protejarea și conservarea naturii.

În cazul tipului de acțiuni 2.3 din cadrul OP2 vii), se sugerează sublinierea importanței găsirii de soluții comune pentru armonizarea fondurilor de o parte și de alta a granițelor dedicate eforturilor de conservare a siturilor Natura 2000 și de întreținere a altor situri protejate. Acest lucru ar fi ideal

deoarece bugetele naționale nu includ în general instrumente financiare în acest sens în special în UA și RO. Este esențială integrarea conservării siturilor Natura 2000 și în alte planuri sectoriale și politici relevante (precum silvicultura, pescuitul, turismul, vânătoarea etc.) în toate cele patru țări. Se recomandă și includerea de acțiuni comune de identificare a posibilității de armonizare juridică între țări și de adoptare de măsuri transfrontaliere cu caracter juridic obligatoriu în vederea respectării și protejării planurilor și țintelor de conservare.

Se sugerează acordarea unei atenții speciale cartografierii și identificării activităților de cooperare comune și legăturilor între situri Natura 2000 și activități recreative și de turism durabil din cadrul OP4 vi). De exemplu, trebuie încurajate planurile comune de management, măsurile de orientare în ceea ce privește managementul activităților de ecoturism în siturile Natura 2000 și compatibilitatea activităților turistice sau culturale cu țintele de conservare. În continuare, trebuie adăugată participarea îndeaproape a grupurilor de părți interesate locale la asigurarea exploatarea durabile a siturilor protejate și la stabilirea în comun a condițiilor dorite și a acțiunilor necesare pentru obținerea acestora.

Având în vedere lipsa de cunoștințe la nivelul părților interesate din industria turismului, ar fi de interes să se includă acțiuni comune care să îi ajute pe furnizorii locali de servicii turistice să își îmbunătățească cunoștințele privind implicațiile directivelor Natura 2000, a planurilor naționale privind conservarea și a cerințelor din spatele conceptului „nedeteriorare” pentru dezvoltarea turistică.

Clima

Se sugerează o mai mare consecvență și precizie la nivelul acțiunilor din cadrul OP2 vii) în termeni de dezvoltare a infrastructurii verzi în mediul urban, având în vedere că titlul priorității menționează ariile urbane, dar nu sunt precizate acțiuni specifice privind modul în care se poate sprijini conservarea biodiversității și ecosistemelor acestora. Creșterea rezilienței zonelor urbane prin dezvoltarea de infrastructuri verzi și de soluții bazate pe natură ar fi vital pentru combaterea schimbărilor climatice prin ameliorarea microclimatului urban și pentru asigurarea bunăstării locuitorilor pe termen lung. [Creșterea numărului de copaci, parcuri și suprafețe verzi ajută la controlarea climatului local, favorizează efectul de răcorire asigurând o protecție împotriva valurilor de căldură, curățând aerul de poluanți și oferind adăpost polenizatorilor și altor specii. Creșterea numărului de copaci, de parcuri și de suprafețe verzi contribuie la controlul climei locale în conformitate cu legislațiile naționale respective. sprijină efectul de răcire care protejează împotriva valurilor de căldură, curăță aerul de poluanți și oferă un adăpost pentru polenizatori și alte specii.](#)

Se sugerează adăugarea de programe comune specifice în domeniul educativ și al sensibilizării la nivelul tipului de acțiuni 3.4 din cadrul OP4 v) cu privire la efectele schimbărilor climatice (atât la nivel local, cât și global) asupra sănătății locuitorilor din regiune. Epidemia actuală este strâns legată de impacturile negative ale schimbărilor climatice provocate de om. Așadar, este important ca activitățile comune dintre țări să abordeze nu doar aspecte de bază legate de dietă, diagnosticare, igienă și precauție în vederea prevenirii problemelor de sănătate, ci și cauza centrală a problemei (modificarea utilizării terenurilor provocată de om, despăduririle, pierderea biodiversității, care toate cresc șansele apariției de noi boli). Aceasta ar duce la o mai bună

înțelegere și la mai multe cunoștințe în rândul populației privind interconexiunile complicate între o sănătate mai bună și angajamentul colectiv în reducerea schimbărilor climatice.

Ar fi foarte important să se abordeze problema depozitelor ilegale de deseuri din aceste țări, deoarece, prin emisiile de metan, aceste depozite de deseuri contribuie în mare măsură la schimbările climatice, ca să nu mai vorbim de efectul de deteriorare asupra biodiversității, solului și apei. Prin urmare, ar fi importante activitățile comune transfrontaliere care vizează elaborarea unor intervenții naționale specifice, sancțiuni pentru eliminarea/interzicerea depozitelor ilegale de deseuri. De exemplu, este foarte recomandată introducerea unei abordări circulare pentru activitățile economice în țările în care aceasta nu există încă sau integrarea acestei metode. Este necesar să se instituie o autoritate specifică în țările respective pentru a monitoriza și inspecta depozitele ilegale de deseuri, să se stabilească o legislație mai strictă pentru ca întreprinderile să își monitorizeze fluxul de materiale și se sugerează crearea de centre de reciclare pentru colectarea deșeurilor municipale și menajere, pentru a nu ajunge în depozitele ilegale.

Se recomandă și includerea în tipul de acțiuni 4.2 din cadrul OP4 vi) a sprijinului pentru parteneriatele și intervențiile comune destinate dezvoltării planurilor strategice pentru destinații și atracții locale care implică localnicii și părțile interesate locale. De asemenea, ar fi benefică și dezvoltarea în comun a unor indicatori măsurabili pentru turismul durabil care să evidențieze limite acceptabile pentru modificări, emisii, număr de vehicule și vizitatori, combinată cu limite specifice impuse transportului, după cum s-a menționat la notele privind calitatea aerului.

În plus, ar fi esențială educarea în comun a călătorilor cu privire la modul de respectare a cerințelor impuse de industria regională a turismului (de exemplu, ghiduri, instrumente digitale/online, campanii de comunicare etc.) în vederea sensibilizării și acceptării noilor măsuri, precum și a prevenirii deteriorării siturilor naturale și culturale și a emisiilor necontrolate.

Mediul construit, împrejurimile localităților și patrimoniul cultural

În general, referirile la mediul construit lipsesc din program, prin urmare se sugerează adăugarea, la nivelul acțiunilor din cadrul OP2 iv), a intervențiilor comune care se axează pe identificarea clădirilor și a împrejurimilor lor din regiune care sunt mai vulnerabile la evenimente meteorologice extreme și la dezastră. În plus, ar fi necesare și acțiuni comune pentru creșterea capacității instituțiilor relevante și a locuitorilor de a renova sau concepe clădiri care să poată face față efectelor schimbărilor climatice și care să fie reziliente la dezastră.

Se sugerează adăugarea la nivelul obiectivului OP2 vii) a intervențiilor comune care vizează renovarea și conceperea de clădiri în localități care folosesc soluții naturale, tehnologii bazate pe eficiența energetică și pe energii din surse regenerabile și care folosesc infrastructură verde. Cu cât se folosesc mai multe din aceste soluții în mediul construit, cu atât cresc șansele de a scădea nevoia de energie a clădirilor. Aceasta contribuie la reducerea mortalității cauzate de poluarea atmosferică și de supraîncălzire și duce la un grad mai ridicat de bunăstare a populației și la o mai bună accesibilitate a spațiilor publice.

Tinând cont de caracteristicile topografice ale unei anumite zone, eforturi comune pentru utilizarea surselor de energie regenerabilă în vederea îmbunătățirii stării mediului, a siguranței mediului și a calității mediului construit. De exemplu, ar fi importantă stabilirea unor standarde

[minime specifice pentru clădirile existente și noi \(rezidențiale și de birouri\) pentru instalarea și utilizarea aplicațiilor de energie regenerabilă \(solară, eoliană, geotermală etc.\) în țările respective, precum și acțiuni comune de sensibilizare a populației pentru a sprijini reducerea consumului de energie în mediul construit \(de exemplu, recuperarea căldurii, izolarea clădirilor, poziția și orientarea clădirii\).](#)

Se recomandă introducerea de acțiuni comune în cadrul OP4 vi) pentru a sprijini proiectarea și reînnoirea clădirilor, drumurilor, transportului public și a patrimoniului cultural din regiune respectând complexitatea aspectelor care țin de sustenabilitate, eficiență energetică și estetică, atunci când se extinde activitatea turistică.

[În cazul unei noi dezvoltări turistice sau infrastructurale, autorizațiile de construcție ar trebui eliberate numai dacă acestea respectă reglementările naționale privind conservarea mediului construit și a patrimoniului cultural. În cazul în care nu este suficient, ar trebui instituită o legislație nouă sau mai strictă la nivel transfrontalier care să se bazeze pe un nivel ridicat de conservare a mediului, a mediului construit și a patrimoniului cultural.](#)

Sănătatea și stilul de viață umane

Integrarea serviciilor ar putea fi abordată mai direct în cadrul OP4 v), permițând instituțiilor din țări vecine să dezvolte servicii combinate orientate spre un public transfrontalier, bazate pe atuurile și capacitățile lor complementare. Dezvoltarea serviciilor ar trebui axată pe zonele și comunitățile locale cu cea mai redusă accesibilitate la servicii de asistență medicală de calitate. Un accent specific ar putea fi pus pe asistența medicală a persoanelor în vârstă, abordând aspectul îmbătrânirii comunităților locale, pe de o parte, și asigurând o dezvoltare a serviciilor pentru economia vârstei a treia cu beneficii economice și de ocupare a forței de muncă pe termen lung, pe de altă parte.

Turismul are un potențial extrem de important în îmbunătățirea statutului economic și social al zonei transfrontaliere. Consecințele și oportunitățile unice ale erei post-COVID ar putea fi abordate mai direct în cadrul cererilor de propuneri care vor fi formulate în cadrul OP4 vi): proiectele finanțate ar putea oferi un sprijin dedicat serviciilor afectate cel mai mult de restricțiile de deplasare a persoanelor și de interdicția călătoriilor, iar domeniile de nișă (atracții naturale și în aer liber) cu o poziție relativ îmbunătățită în competiția turistică ar putea beneficia de o atenție specială. Formarea grupurilor sociale vulnerabile în sensul dobândirii de competențe care pot fi folosite în operarea serviciilor turistice (atracții, cazare, evenimente culturale etc.) ar fi la rândul său benefică pe termen lung.

Având în vedere accesibilitatea scăzută a serviciilor de asistență medicală de calitate, în special în zone locuite de grupurile sociale cele mai vulnerabile, se recomandă includerea cooperării transfrontaliere în domeniul asistenței medicale și dezvoltarea în comun a serviciilor în cadrul temelor selectate pentru cooperarea instituțională de la nivelul obiectivului OS11 b).

[Mai multe inițiative de dezvoltare a infrastructurii care nu se concentrează direct asupra sănătății umane au efecte indirecte asupra sănătății populației locale, lucru care trebuie luat în considerare în viitoarele cereri de propuneri: investițiile în turism pot avea efecte negative asupra mediului, care ar trebui să fie eliminate, minimizate sau compensate.](#)

[\(a se consulta recomandările noastre de mai sus la elementele specifice de mediu\).](#)

[Dacă se concentrează mai mult pe facilitățile pentru bicicliști și pietoni, turismul poate avea un efect pozitiv asupra sănătății generale a persoanelor care locuiesc și vizitează zona programului. Investițiile care vizează îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor comunale sunt măsuri eficiente pentru dezvoltarea anumitor elemente de mediu, deci și a calității vieții și a sănătății oamenilor.](#)

Sensibilizarea față de problemele de mediu

Se recomandă – ca și în cazul investițiilor la scară redusă - ca proiectele de dezvoltare a infrastructurii de interes comun care vizează riscuri naturale sau antropice pentru mediu din cadrul OP2 iv) să includă și elemente de sensibilizare [și acțiuni de sprijinire a planificării. Pregătirea, coordonarea și punerea în aplicare a inițiativelor comune.](#)

Impacturile asupra sensibilizării față de problemele de mediu pot fi intensificate în cadrul OP4 v) prin programe de promovare a sănătății care sugerează activități de fitness și agrement ecologice pentru comunitățile locale.

În timp ce OP4 vi) include măsuri care cresc direct sensibilizarea față de problemele de mediu a furnizorilor de servicii de turism, turiștii angajați în servicii de turism durabil pot face la rândul lor obiectul activităților de sensibilizare. OS-ul ar putea cuprinde o preferință specifică pentru proiecte (fie de dezvoltare de produse, fie de investiții) care includ astfel de elemente de formare a atitudinii orientate direct spre turiști și comunitățile locale.

Cooperarea instituțională din cadrul temei dezvoltării transportului transfrontalier a OS1 b) ar trebui axată pe mijloace durabile de mobilitate, inclusiv transportul public și mersul cu bicicleta.

[Abordarea programelor de comunicare descrisă în capitolul 5 ar trebui să pună mai mult accentul pe creșterea gradului de constientizare în materie de mediu a principalelor categorii de public țintă \(în special copii și tineri, pentru obținerea de rezultate pe termen lung\).](#)

8 Evaluarea sistemului de monitorizare

~~În momentul elaborării prezentei SEA, capitolul 4 al documentului de programare care abordează monitorizarea a fost trimis pentru opinie membrilor țărilor partenere. Capitolul 2 nu cuprinde prevederi privind activitățile de monitorizare planificate, cu excepția simplei identificări a indicatorilor de realizare și de rezultat pentru fiecare obiectiv specific selectat.~~

[La momentul elaborării versiunii preliminare a actualei SEA, versiunea auditată a programului nu includea dispoziții privind activitățile de monitorizare planificate, cu excepția simplei identificări a indicatorilor de realizare și de rezultat pentru fiecare dintre obiectivele specifice selectate.](#)

[Între timp, sistemul de indicatori a fost completat și clarificat, permițând o auditare mai cuprinzătoare a sistemului de monitorizare a programului. De asemenea, a fost elaborat pentru CP un document specific intitulat "Metodologia-cadru a indicatorilor și cadrul de performanță", care oferă informații de bază despre logica de intervenție a programului și explică modul în care au fost elaborate valorile țintă pentru indicatorii de realizare și de rezultat.](#)

~~Acestea sunt selectate din indicatorii de realizare și de rezultat obișnuiți pentru FEDR și Fondul de~~

coeziune, enumerați în anexa la Regulamentul FEDR, fără valori inițiale sau țintă și surse ale datelor în acest moment. Acești indicatori se referă la numărul realizărilor directe (strategii și planuri de acțiuni, acțiuni pilot, soluții concepute în comun, participări etc.) fie în timpul implementării programului (enumerați ca indicatori de realizări), fie după finalizarea proiectelor finanțate (enumerați ca indicatori de rezultat, pentru măsurarea multiplicării, amplificării sau extinderii rezultatelor). În cadrul documentului de programare complet care va fi elaborat ulterior, trebuie precizat un sistem de monitorizare complet, care trebuie folosit în cadrul gestionării programului de către organismele care implementează programul (autoritatea de management, autoritățile naționale, secretariatul comun), fiind implicate și autoritățile teritoriale pentru mediu și ministerele relevante pentru aspectele legate de mediu din toate țările participante la program.

Indicatorii de realizare și de rezultat sunt selectați din indicatorii de realizare și de rezultat comuni pentru FEDR și pentru Fondul de coeziune, enumerați în anexa la Regulamentul FEDR. Pentru fiecare indicator sunt furnizate valorile de referință și valorile țintă, precum și sursele de date. Acești indicatori iau în considerare numărul de realizări directe (strategii și planuri de acțiune, acțiuni pilot, soluții elaborate în comun, participări etc.), fie în timpul punerii în aplicare a programului (enumerate ca indicatori de realizare), fie după finalizarea proiectelor finanțate (enumerate ca indicatori de rezultat, pentru a măsura rezultatele de multiplicare, de extindere sau de desfășurare). Aceasta înseamnă că indicatorii selectați nu monitorizează efectele indirecte asupra stării mediului sau a caracteristicilor socio-economice ale zonei programului.

Capitolul 4 din program specifică pe scurt sistemul de monitorizare și evaluare care urmează să fie aplicat în cadrul gestionării programului. Acesta desemnează MCM ca fiind principalul organism responsabil de monitorizare și evaluare, asistat de JSC și de punctele de informare ale programului. Programul definește, de asemenea, activitățile de monitorizare care urmează să fie efectuate în mod regulat.

Deși lista de activități este coerentă și permite o măsurare adecvată a progreselor și a performanțelor, sistemul de monitorizare și evaluare ar trebui să fie completat conform următoarelor principii:

Măsurile de monitorizare trebuie elaborate conform articolului 10 al Directivei SEA³, îndeplinind următoarele criterii cheie:

- Trebuie detectate efectele semnificative ale implementării asupra mediului, identificându-se efectele adverse neprevăzute, într-un stadiu incipient, și pentru a se putea întreprinde măsurile de remediere necesare.
- Monitorizările existente pot fi utilizate, după caz, pentru evitarea duplicării monitorizării.

Sistemul de monitorizare trebuie să îndeplinească următoarele standarde:

- Specific: Efectele care pot fi atribuite în mod credibil intervențiilor trebuie măsurate și eliminate din contribuția altor factori.
- Proporțional: Costurile de funcționare trebuie să fie moderate și proporționale cu valoarea practică.
- Legitim: Trebuie să se respecte legislația relevantă.
- Coerent: Trebuie să fie compatibil cu sistemele de monitorizare ale

programele/proiectele aplicate în timpul implementării.

- Ușor de înțeles: Trebuie să nu existe ambiguități atât pentru operatorii sistemului, cât și pentru beneficiari, iar indicatorii să fie clar definiți.
- Exact în termeni de structură spațială: Trebuie să se poată înregistra locul și contextul spațial al datelor colectate.

Sistemul de monitorizare trebuie să se bazeze în primul rând pe date de la nivelul proiectelor. Totuși, s-ar putea să existe efecte cumulative importante care sunt ne semnificative la nivelul proiectelor individuale, în special în termeni de efecte combinate asupra mediului ale intervențiilor finanțate de program, care necesită și stabilirea de indicatori la nivelul programului. În plus față de indicatorii de realizări selectați, trebuie definiți și indicatori de monitorizare care să măsoare efectele asupra mediului și sustenabilitatea. Ar fi bine de definit cel puțin un indicator specific pentru mediu (de preferat un indicator de rezultat) pentru fiecare obiectiv prioritar. În același timp, trebuie evitat un sistem de indicatori prea sofisticat.

Alte sugestii specifice:

Sugerăm includerea unor indicatori de rezultat suplimentari la nivel de program pentru a măsura efectele indirecte asupra stării mediului (și, optional, a caracteristicilor socioeconomice) din zona programului, pe baza datelor colectate în afara activităților de raportare a proiectelor finanțate (de exemplu, date statistice, sondaje adaptate etc.).

Sugerăm implicarea în activitățile de monitorizare și evaluare planificate a altor organisme de implementare a programului (autoritatea de management, autoritățile naționale), precum și a autorităților teritoriale de mediu și a ministerelor relevante pentru problemele de mediu din toate țările participante la program.

9 Rezumat fără caracter tehnic

Cel mai important document al evaluării strategice de mediu este prezentul raport de mediu, al cărui scop este de a trece în revistă impacturile potențiale negative și pozitive asupra mediului în urma implementării Programului Interreg A NEXT HUSKROUA.

Documentul a fost elaborat ținându-se cont de legislația relevantă și de observațiile autorităților implicate în procesul preliminar.

Capitolul 1 cuprinde un scurt rezumat al procesului de elaborare a documentului de programare și a raportului de mediu însuși: conține o descriere a datelor preliminare, a procesului de planificare, lista părților interesate relevante implicate în procesul SEA, precum și legislația și documentele relevante.

Capitolul 2 descrie alternativele posibile de implementare a programului, prezintă justificarea pentru obiectivele de politică și obiectivele specifice selectate în cadrul documentului de programare.

Pe baza versiunii actuale a capitolului 2 al documentelor de programare, capitolul 3 – Principalele obiective ale programului – descrie pe scurt relația dintre prioritățile identificate ale programului și obiectivele de politică/obiectivele specifice INTERREG selectate.

Capitolul 4 abordează coeziunea și consecvența documentelor. Acesta prezintă coeziunea documentului de programare cu directivele și strategiile relevante ale Uniunii Europene, precum și coeziunea documentului de programare cu actele de lege și strategiile naționale și regionale ale țărilor partenere implicate în Programul Interreg A NEXT HUSKROUA. În ceea ce privește consecvența, acesta descrie coerența internă a documentelor de programare.

Pe baza analizei teritoriale (capitolul 1 al documentului de programare), capitolul 5 descrie pe scurt situația socio-economică și de mediu actuală în zona CTF HUSKROUA și evoluția sa preconizată în lipsa implementării programului.

Capitolul 6 evaluează impacturile potențiale asupra mediului cu privire la anumite elemente ale acestuia - cum sunt solul; aerul; apa și apele subterane; biodiversitatea; flora și fauna; teritoriile Natura 2000 și ariile protejate echivalente din Ucraina; clima; mediul construit, împrejurimile așezărilor și patrimoniul cultural; sănătatea și stilul de viață al oamenilor; sensibilizarea cu privire la aspectele de mediu; conflicte și eventuale probleme de mediu emergente, escaladarea problemelor existente; interrelaționarea și efectul cumulativ al amenințărilor la adresa sistemelor de mai sus -, având în vedere impacturile potențiale asupra mediului ale intervențiilor planificate.

- Analizând impactul mediu al intervențiilor planificate asupra mediului, efectul cel mai negativ ar putea veni din partea măsurilor în domeniul turismului: pe lângă efectele pozitive asupra sănătății umane și a sensibilizării față de problemele de mediu, acestea pot avea un impact potențial negativ asupra elementelor de mediu evaluate.
- Impactul global cel mai benefic este așteptat în cazul intervențiilor privind protejarea

naturii și schimbările climatice. Și măsurile de cooperare au impact globale pozitiv.

- Sănătatea umană și sensibilizarea față de problemele de mediu sunt cele două elemente de mediu care beneficiază de cele mai benefice efecte de pe urma intervențiilor planificate.

Capitolul 7 enumeră toate măsurile prevăzute pentru prevenirea, reducerea și compensarea oricărui efect advers, nefavorabil semnificativ asupra mediului prin implementarea programului. Acesta prezintă și elemente critice ale programului care pot avea un efect potențial negativ asupra mediului în ciuda măsurilor luate pentru scăderea lor. Notele sunt grupate în elemente cheie cu impact asupra mediului, în ordinea titlurilor capitolului 6 al prezentei SEA.

La momentul elaborării prezentei SEA, documentul de programare nu cuprinde încă prevederi privind activitățile de monitorizare planificate, cu excepția simplei identificări a indicatorilor de realizare și de rezultat pentru fiecare obiectiv specific selectat. Astfel, capitolul 8 oferă sugestii pentru un sistem de monitorizare care urmează să fie precizat ulterior, inclusiv gama de instituții care trebuie implicate în operațiunea de monitorizare, criteriile cheie care trebuie îndeplinite de măsurile de monitorizare, sursele de date potențiale, precum și indicatori specifici de măsurare a sustenabilității și a efectelor asupra mediului.

Pe măsură ce documentul de programare este elaborat în continuare în cadrul procesului de programare, raportul de mediu va include în procesul SEA conținutul adăugat în documentul de programare.